

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstoogmerk

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 1.000 fr. per jaar

Postrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Prof. Mr. Ridder René VICTOR, Britselei 40, 2000 Antwerpen

OVERZICHT VAN DE VLAAMSE RECHTSLITERATUUR GEDURENDE HET GERECHTELIJK JAAR 1970-1971.

De boeken en geschriften die op het gebied van het juridische gedurende het vorig gerechtelijk jaar verschenen, zijn zo talrijk dat het onbegonnen werk is in een bondig overzicht enige volledigheid te betrachten. Er zullen dus, in dit artikel, noodzakelijkerwijze allerlei publicaties moeten verwaarloosd worden en, wanneer ze toch worden vermeld, zal enkel acte gegeven worden van hun bestaan, terwijl slechts de meer belangrijke werken voor een korte bespreking zullen kunnen in aanmerking komen.

Het geheel van het overzicht zal in elk geval toelaten vast te stellen dat in het vorig jaar de Vlaamse rechtsliteratuur een ongemene bloei heeft gekend en dat zowel de zuiver wetenschappelijke uiteenzettingen als de uitsluitend voor de praktijk bestemde handleidingen op schitterende wijze vertegenwoordigd zijn.

Burgerlijk recht.

Wanneer we onze speurtocht beginnen met het burgerlijk recht wensen wij in de eerste plaats een werkje te vermelden van Prof. Jean Limpens « *De wording van het contract* », omdat hierin één van de essentiële problemen onderzocht wordt die, doorheen de eeuwen, één van de meest ondoorgrondbare mysteries gebleven is van de algemene rechtstheorie.

De vraag te weten hoe het contract gegroeid is tot de rechtsfiguur die wij kennen in onze moderne rechtsstelsels, is door de auteur behandeld geworden in een lezing voor de klasse der letteren van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen en in het beknopte bestek van deze uiteenzetting heeft Prof. Limpens met buitengewone helderheid de evolutie geschetst die het contract in de loop van vele eeuwen heeft doorgemaakt. Maar het spreekt vanzelf dat het contract, zoals wij dit tegenwoordig kennen, met zijn abstracte verhoudingen van schuld en inschuld niet bevattelijk was voor de primitieve mens. Hij kon alleen datgene begrijpen dat onder de zintuigen viel en zo ontstond er eerst een fase van realisme, die voorkomt bij het ruilen van goederen, het weze eerst de stilzwijgender ruilhandel, later bedreven door middel van

bepaalde koopwaren die als munt gelden, en uiteindelijk door middel van de metalen munt. Ook wanneer hierbij de delicate taak diende vervuld van het wegen van de munt, werd er niets gewijzigd aan de realistische methode en ontstonden er geen abstracte verhoudingen. Wel speelde de toverkunst gedurende duizenden jaren een belangrijke rol en de handoplegging, de handslag en andere riten hadden een belangrijke betekenis.

De obligatoire band, de verbintenis kwam voor het eerst tot stand bij het ruilen van *diensten*, waarbij allerlei kunstgrepen werden uitgedacht om de schuldenaar te binden; waarbij ook de toverkracht een rol speelt.

Na het realisme komt de fase van het formalisme. Stilaan zijn de technieken van riten en gebaren waaraan een juridisch gevolg gehecht werd, komen los te staan van de werkelijkheid en ze zijn geworden tot abstracte figuren, met zuiver symbolische betekenis. Wij vinden dit weer-spiegeld in de wet der 12 tafelen van het Romeinse recht, formalisme door woorden en door gebaren. Hoezeer ook vervormd blijven de riten van de formalistische procedure hun tyraniek karakter behouden.

De derde fase in de ontwikkeling van het contract noemt de auteur het consensualisme waarbij, zonder éniq formalisme, de verbintenissen konden tot stand komen uit de loutere wederzijdse wilsuitingen van de partijen. Prof. Limpens onderstreept welke belangrijke rol de canonisten hierbij gespeeld hebben. De christelijke leer is essentieel gesteund op het geweten dat de mens bindt buiten elk formalisme. Wel hebben de glossatoren nog remmend gewerkt doch het natuurrecht en de encyclopedisten hebben het individu bevrijd van zijn vroegere onderworpenheid en geleid tot de triomf van het consensualisme, met Pothier e.a. die de basis geweest zijn van de zuivere wilstheorie die ingelast werd in het burgerlijk wetboek.

Weliswaar is dit consensualisme nog steeds begrensd en zijn er zeer sterke sporen te vinden van de realistische en formalistische perioden, zowel bij de zakelijke contracten als bij de plechtige. De leer van de *causa* en de vereiste van het schriftelijk bewijs grijpen terug naar de vroegere toestanden en er is een duidelijke heropbloei van het formalisme waar te nemen. Prof. Limpens besluit met te

wijzen op de geweldige kracht van de traditie die zich onder allehande vormen handhaaft doorheen de eeuwen.

In deze belangrijke lezing is een klare lijn getrokken in de eeuwenoude evolutie van een van onze bijzonderste rechtsfiguren. Er is in deze beperkte lezing een aanzienlijke som wetenschappelijke kennis verwerkt en deze studie is van aard om een synthese te bezorgen van vele rechts-historische en rechtstheoretische geschriften.

De heer *Hugo Vandenbergh*e is geen onbekende voor de lezers van het Rechtskundig Weekblad. Van zijn hand verschenen reeds in ons tijdschrift twee belangrijke preadviezen die door hem werden uitgebracht voor de Vlaamse Rechtskundige Congressen van 1968 te Leuven en van 1970 te Antwerpen, namelijk over de maatregelen ter bestrijding van de geluidshinder en over de bescherming van het privé-leven en het recht op informatie via de massamedia. Deze beide preadviezen hadden, door hun degelijkheid en hun brede documentatie ten eerste de aandacht van de Vlaamse juristen op hem gevestigd.

Thans verscheen van zijn hand een belangrijk proefschrift waarmee hij onlangs aan de Katholieke Universiteit te Leuven de graad behaalde van geaggregeerde van het hoger onderwijs, over « *De juridische betekenis van het concubinaat* ».

Dit onderwerp is één van degene die in de rechtspraak van de jongste jaren uiterst omstreden werden en waarbij problemen voorkomen die nog dagelijks moeten opgelost worden door onze rechtbanken en hoven. Het is een zeer beweeglijke stof, die beïnvloed wordt door talrijke extra-juridische factoren van sociologische, morele en religieuze aard en het was ten eerste gewenst dat een jurist het vraagstuk grondig zou instuderen, een synthese zou maken van de rechtspraak en grote lijnen zou trekken in de verscheidenheid van de oplossingen die voorkomen in de jurisprudentie.

Dit heeft de heer Vandenbergh op voortreffelijke wijze gedaan. Zijn boek is een wetenschappelijk werk van hoge standing.

Het getuigt van een ontzaglijke arbeid. Niet alleen werd een uitgebreide literatuur grondig doorgewerkt, doch de rechtspraak, niet enkel van ons land, doch ook van Frankrijk en nog andere landen, werden onderzocht en uit dit alles trok de auteur conclusies die van aard zijn om de rechtsevolutie voor de toekomst te bepalen op dit zeer delikaat en zeer omstreden gebied.

Laten we onmiddellijk onderstrepen dat de heer Vandenbergh vooruitstrevende stellingen inneemt, dat hij de in ons land geldende jurisprudentie te conservatief vindt en dat hij van oordeel is dat de opvattingen zoals ze gelden in Frankrijk onze rechtsmachten zouden dienen te inspireren.

Hoe staat het recht tegenover het fenomeen van het concubinaat en hoe wordt dit fenomeen juridisch gewaardeerd? Dit is de eerste titel van het boek. Wij vinden er een breed uitgewerkte historische inleiding waarin het concubinaat onderzocht wordt in het Romeins en in het oud-vaderlands recht, waarin scherp het onderscheid gemaakt wordt tussen het concubinaat en het onderhoud van een bijzit door een gehuwd man. De invloed van het kanoniek recht is doorslaggevend geweest om het concubinaat te verbieden. Men constateert nochtans dat zowel Wieland als De Damhoudere stellen dat, niettegenstaande het verbod in het kanoniek recht, het concubinaat « naar civiel recht » geoorloofd was.

Na zijn historische inleiding komt schrijver tot de actuele juridische waardering van het concubinaat. Eerst dient het begrip nauwkeurig omlijnd. Er bestaat een gradatie tussen het stuprum, de occasionele geslachtelijke omgang en de onpersoonlijkheid van de relatie, het onderhoud van een bijzit, waarin de verhouding gepersonali-

seerd is en geëvolueerd naar meer regelmatige betrekkingen, en tenslotte het concubinaat in eigenlijke zin, dat samenvalt met de feitelijke buitenechtelijke samenleving van een man en een vrouw en gekenmerkt is door een zekere stabiliteit. De geslachtsgemeenschap niet alleen, doch de samenwoning en de levensgemeenschap zijn bij het concubinaat essentieel.

De auteur stelt dan een onderzoek in naar de sociologische betekenis van het concubinaat en tracht aan de hand van statistische gegevens de maatschappelijke betekenis ervan na te gaan. Er kan vastgesteld worden dat het concubinaat aan belang wint naar gelang men de sociale ladder afdaalt en dat het belangrijker is in de grote stadsagglomeraties dan in de landelijke streken. Godsdienstige overtuiging doet zich duidelijk gelden als rem van het concubinaat. Al heeft het concubinaat een niet onaanzienlijke betekenis — de auteur schat het aantal concubinerende paren in België op ongeveer 100.000 — toch kan er een constante afbrokkeling vastgesteld worden en komen in de moderne welvaartsstaat in grotere mate andere vormen van buitenechtelijk verkeer voor.

Hoe staat nu het civiel recht tegenover het concubinaat? Schijnbaar legt het civiel recht een volkomen onwetendheid aan de dag, wat echter niet betekent dat de rechtsorde de rechtshandelingen tussen concubinerenden niet beoordeelt. Principieel neemt de rechtspraak een gevechtshouding in ten opzichte van het concubinaat, dat beschouwd wordt als een immorele toestand die indruist tegen de goede zeden. De tussen concubinerenden nogal vaak voorkomende rechtshandelingen zoals schenkingen, legaten en vennootschapscontracten worden krachtens de pretoriaanse norm meestal vernietigd.

Schrijver is echter van mening dat de principiële immoraliteit van het bestaan van een feitelijk gezin aanvechtbaar lijkt te zijn. Enkel deze overeenkomsten die aan het concubinaat een huwelijksstatuut willen toekennen doen afbreuk aan de huwelijkswetgeving die de openbare orde raakt. Wanneer het overspelig concubinaat buiten elke betwisting verwerpelijk en strafbaar is, kan de rechter toch in feite vaststellen dat in een bepaald geval, hoewel niet erkend door de wet, het concubinaat de goede zeden toch niet verstoort. Men bevindt zich hier in een grensgeval en het is dan ook merkwaardig vast te stellen, dat niettegenstaande het algemeen beginsel dat in rechte ten opzichte van het concubinaat wordt erkend, het sociaal zekerheidsrecht in zekere mate juridische gevolgen aan het concubinaat vastknoopt. Dit is het geval met de wetgeving op de arbeidsongevallen, de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering, de wetgeving op de gezinsprestaties en deze betreffende de arbeidsvoorzieningen en de werkloosheid. In al deze wetgevingen, ook in deze betreffende pensioenen voor oorlogsslachtoffers, worden in beperkte mate zekere voordelen aan het concubinaat toegekend. De wet legt hier echter een zekere hipocrisie aan de dag: zij zal geen gewag maken van de concubine docht spreken van een « niet-beloonde huishoudster »...

Na dit algemeen kader getrokken te hebben onderzoekt de heer Vandenbergh het lot van de rechtshandelingen die om niet tussen concubinerenden gesteld worden. Wanneer onder het Ancien Régime de beschikkingen om niet tussen concubinerenden meestal vernietigd werden, werd bij het opstellen van het Burgerlijk Wetboek de onbekwaamheid tot schenken tussen de concubinerenden fel omstreden. Uiteindelijk werd in de tekst van het Burgerlijk Wetboek geen enkele betrekkelijke onbekwaamheid tot schenken aan het bestaan van een concubinaatsverhouding gebonden. Het louter bestaan van een concubinaat heeft dan ook de nietigheid van de schenking of het legaat tussen concubinerenden niet tot gevolg. Zulks belet echter niet dat de rechter toch regelmatig concu-

binaat in overweging neemt en dat langs verschillende juridische wegen zoals de captatie en de ongeoorloofde oorzaak de onbekwaamheidsregel van het oud Frans recht terug werd ingevoerd.

Aan de hand van een zeer uitgebreide jurisprudentie worden dan, wat deze punten betreft, stellingen van de rechtspraktijk onderzocht, waarbij de soms geraffineerde nuancering die in de jurisprudentie wordt aangewend scherp in het licht wordt gesteld.

Een studie van de Belgische rechtspraak toont duidelijk dat deze een vergaande gestrengheid aan de dag legt, en dat men tenslotte is teruggekomen tot de toestand die bestond vóór het uitvaardigen van het Burgerlijk Wetboek. Dit is namelijk het geval sedert het bekend arrest van het Hof van Cassatie van 13 november 1953, dat als regel stelt dat de oorzaak van een rechtshandeling tussen gezelschap en concubine ongeoorloofd moet geacht worden indien één der doorslaggevende beweegredenen van de schenker een berispelijk karakter heeft.

In een derde titel bespreekt de auteur de onderlinge aanspraak tussen concubinerenden en de aanspraak tegenover derden. Kan er een aanspraak tot vergoeding erkend worden wegens een onverantwoorde beëindiging van het concubinaat? Zeer uitzonderlijk wordt zulks aangenomen, b.v. in het geval van bedrieglijke verleiding bij de aanvang van het concubinaat en bij het zorgen voor de bestaanszekerheid van een concubine. Het Hof van Cassatie staat echter vijandig ten opzichte van deze oplossingen omdat zij van aard zijn het in stand houden van de onzedelijke betrekkingen of de vergoeding ervan te bevorderen.

De aanspraak van concubinerenden tegenover derden doet zich regelmatig voor bij ongevallen waardoor één der concubinerenden overlijdt door de fout van een derde. De rechtspraak van het Hof van Cassatie lijkt wel gevestigd in die zin dat de krenking van een rechtmatig belang als ontvankelijkheidsvoorwaarde tot schadeloosstelling wordt vereist. Toch besluit de jurisprudentie er niet gemakkelijk toe het verlies van een voordeel, namelijk materiële of morele bijstand tussen concubinerenden, als een rechtmatig belang te beschouwen. De auteur ontleedt in dit verband de Franse rechtspraak die op dit punt veel breder is dan de Belgische. Eindelijk wordt een laatste titel van het boek gewijd aan het concubinaatsvermogen, waarbij in het licht gesteld wordt dat het huwelijksgoederenrecht niet op dit terrein toepasselijk is en dat men zich, wat betreft de materiële belangen van de concubinerenden onderling en de mogelijke overeenkomst van maatschap tussen hen, een oplossing dient te zoeken door toepassing van het gemeen recht.

Het boek wordt besloten met een zeer uitgebreide bibliografie. Het is een werk dat hoog dient aangeschreven, niet enkel om zijn juridische waarde, maar ook om het mild menselijk inzicht dat bij de auteur heeft voorgezeten bij het beoordelen van de juridische verhoudingen die hij bestudeerde.

In de mooie serie uitgegeven door het Interuniversitair centrum voor Rechtsvergelijking onder leiding van Prof. J. Limpens, is onlangs een belangrijke studie verschenen van de hand van Reynald Moretus Plantin, navorser bij het Interuniversitair Centrum, over « *Bezitloos Pandrecht* », dat ingeleid werd door een voorwoord van Prof. W. Van Gerven.

Bezitloos pandrecht schijnt op het eerste gezicht een contradictio in terminis. Traditioneel wordt het pand beschouwd als een voorwerp of een waarde die noodzakelijkerwijze in het bezit dienen gesteld te worden van de pandhouder, opdat het pand zijn volle uitwerking zou hebben. Er zijn echter meerdere uitzonderingen aan deze noodzakelijke inbezitting van het pand en het is een

duidelijke strekking van de moderne rechtsevolutie dat men meer en meer afziet van de inbezitting en dat men zoekt naar modaliteiten waarbij het pand, zonder in bezit gesteld te worden van de pandhouder, zijn volle draagkracht zou behouden.

De geweldige uitbreiding van de handelsbetrekkingen en de industriële investeringen hebben in de laatste eeuw de behoeften aan krediet ten zeerste doen stijgen. Daarbij heeft zich echter een fenomeen voorgedaan dat van vrij recente datum is, namelijk het krediet voor het aankopen van consumptiegoederen. Dit is zelfs één van de belangrijke kentekenen geworden van onze tegenwoordige welvaartmaatschappij.

Hoe zal nu deze brede uitbreiding van het krediet kunnen gepaard gaan met de handhaving van het doeltreffend karakter der rechtsfiguren waardoor het gewaarborgd wordt?

Sedert eeuwen heeft men zich tevreden gesteld met de persoonlijke borg, met de hypotheek die de klassieke zekerheid vormde voor het verlenen van krediet en uiteindelijk met het pand, dat echter noodzakelijkerwijze in het bezit diende gesteld te worden van de schuldeiser. Dit pand, met buiten-bezitting van de eigenaar, bracht echter grote bezwaren met zich mede. Het voorwerp dat in pand werd gegeven werd buiten gebruik gesteld en het systeem kon dus onmogelijk gelden in een consumptiemaatschappij. Dit heeft er aanleiding toe gegeven dat men gezocht heeft naar middelen om de rechtskracht van het pand als zekerheid te handhaven, zonder dat het buiten het bezit van de debiteur zou gesteld worden. In alle landen heeft de rechtspraak inspanningen gedaan om een dergelijk systeem te kunnen verwezenlijken. Ook heeft de wetgever, door een reeks bijzondere wetten, getracht het pandrecht zonder buiten-bezitting in te voeren.

De oplossing kon inderdaad niet gevonden worden door het gebruik van titels die de voorwerpen zouden vertegenwoordigen, zoals dit het geval is bij cognosementen en warrants. Hier immers verliest de eigenaar van de goederen zijn bezit en de bedoelde rechtsfiguren bieden enkel voordelen voor de schuldeiser. Reeds in 1884 werd het landbouwvoorrecht ingesteld, waarbij de boeren krediet konden bekomen zonder buiten-bezitting. Het was echter vooral de wet van 1919 op het in pand geven van het handelsfonds, die het bezitloos pandrecht invoerde en die op grote schaal werd toegepast.

Wanneer in België de pogingen om het bezitloos pandrecht in te voeren zich hoofdzakelijk beperken tot enkele wetten hebben in alle Europese landen de juristen getracht, soms langs zeer verschillende wegen, rechtsfiguren te vinden waardoor het pand zijn waarde zou behouden zonder dat de schuldenaar het bezit ervan zou verliezen.

Het doel van het werk van de heer Plantin Moretus bestaat er nu in te onderzoeken wat er in meerdere landen ondernomen werd om dit doel te bereiken. Het is een breed rechtsvergelijkend onderzoek dat uitermate boeiend is.

De auteur heeft op dit bijzonder gebied de rechtsstelsels onderzocht van de zes landen van de EEG alsmede deze van het Verenigd Koninkrijk en van Zwitserland. In deze brede waaier van wetgevingen onderkent schrijver drie groepen: Duitsland en Nederland van de ene kant en van de andere kant Engeland die respectievelijk afzonderlijke stelsels huldigen. Frankrijk, Italië, België en Luxemburg vormen een derde groep terwijl het Zwitsers stelsel gemengd kan genoemd worden.

In het eerste deel van het werk worden drie titels gewijd aan elk van de groepen die door de auteur onderkend zijn geworden.

In de eerste titel worden uitvoerig de systemen uiteengezet die in werking zijn in Frankrijk, Italië, België en

Luxemburg terwijl ook Zwitserland in deze titel besproken wordt. De tweede titel behandelt het systeem van de Bondsrepubliek Duitsland en van Nederland, terwijl de derde titel volledig op het Engels stelsel betrekking heeft.

Het Frans stelsel, dat voorzeker niet het meest originele is, heeft door een hele reeks bijzondere wetten getracht waarborgen in het leven te roepen zonder dat een buitenbezitstelling van het pand zou vereist zijn. Na een overzicht van de klassieke zakelijke zekerheden worden dan deze verschillende wetten besproken met voor elk van hen een uiteenzetting van haar tot stand komen, haar voorwerp, de vormvereisten en de gevolgen. Zo komen achtereenvolgens aan de beurt de inpandgeving van handelszaken, die reeds werd geregeld door een wet van 1898, daarna de verschillende pandrechten die uitgeoefend worden door middel van « warrants » ten voordele van de hoteluitbaters, de landbouwers, de bezitters van petroleum-stocks. Verder worden nagegaan de prerogatieven van de schuldeiser ten voordele van de uitrusting, de industriële warrant, het in pand geven van autovoertuigen en eindelijk de bijzondere figuur van het pand op cinematografische films waarbij de wet van 1944 aan de kredietverlener een recht toekent op de ontvangst van de verhuring der films.

De meeste van deze figuren gaan gepaard met een verplichte inschrijving van de zekerheid in een register ter bescherming van de derden. Het Italiaans stelsel staat dicht bij het Franse. Op te merken valt dat Italië niet het in pand geven van het handelsfonds kent. De economische behoeften worden er vooral gediend door de clause van het eigendomsvoorbehoud mits bepaalde formaliteiten van inschrijving. Bij de studie van het Belgisch systeem wordt bijzonder uitgeweid over het recht op de prijs van de niet-betaalde verkoper van lichamelijke roerende goederen, in geval van samenloop. De auteur vestigt hier de aandacht op het feit dat de Belgische wetgever van 1957 een stap heeft gezet in de richting van het aannemen, in het raam van de afbetalingsaankoop, van de absolute tegenstelbaarheid van het beding van eigendomsvoorbehoud. Het artikel 30 van de wet van 9 juli 1957 laat toe dat de Koning een centrale dienst zou organiseren om alle of sommige contracten te registreren ten einde het beding van eigendomsvoorbehoud vermeld in die contracten aan derden te kunnen tegenwerpen.

Door dit artikel wordt aan de uitvoerende macht een uiterst brede bevoegdheid toegekend en de auteur verwondert er zich over dat de Belgische rechtsleer hieraan zo weinig aandacht schijnt te besteden. Hij onderstreept dat de innovatie die een eventuele toepassing van dit artikel zou teweeg brengen waarschijnlijk al te groot zou zijn en dat hiertoe de nood aan hernieuwing en modernisering van het recht der zakelijke zekerheden in België veel heviger door de rechtsbeoefenaars zou moeten aanvoeld worden.

Het voorrecht spruitende uit artikel 20, 5° van de hypotheekwet ten voordele van de verkoper van machines en dergelijke wordt dan onderzocht, waarna een uitvoerige ontleding wordt gegeven van de wet van 1919 op de in pand geving van de handelszaken en een overzicht van de verschillende moeilijkheden die zich in de rechtspraak hebben voorgedaan in verband met de realisatie van het pand en de samenloop met andere bevoorrechte schuldeisers.

De vraag of men in België verder dient te gaan en de weg dient in te slaan naar een verbreding van de toepassingsmogelijkheden van het bezitloos pandrecht, waarvan de enen partijgangers en de anderen tegenstrevers zijn, wordt dan verder in het tweede deel van het werk onderzocht.

Na nog in het kader van de eerste groep de toestand zoals hij bestaat in Luxemburg en in Zwitserland te hebben beschreven komt de auteur tot het onderzoek van het Duits-Nederlandse stelsel.

In de Duitse Bondsrepubliek heeft de rechtspraak een systeem opgebouwd, dat een vergaande praktische draagwijdte heeft en dat toelaat elk goed, het weze roerend of onroerend, in alle mogelijke omstandigheden, bij verkoop op krediet of anders, tot zekerheid in waarborg te geven. Deze rechtspraak werd uitvoerig gesystematiseerd door de doctrine en is gegroeid tot een instelling genaamd de SU, « Sicherungsübereignung », die echter tot nog toe niet het onderwerp heeft uitgemaakt van enige wettelijke regeling. Ook de tegenstelbaarheid in geval van faillissement van de clause van eigendomsvoorbehoud, heeft voor gevolg dat de Duitse Bondsrepubliek uitstekend gewapend is voor het waarborgen van het modern kredietwezen, vooral van het consumptiekrediet. Nu zal in het algemeen het niet de verkoper zijn die de waarborg bekamt, doch wel de kredietinstelling die de operatie gefinancierd heeft.

Het groot praktisch belang van de SU bestaat erin dat zij kan tot stand komen zonder overdracht van bezit. Niettegenstaande hij geen eigenaar meer is, behoudt de debiteur het gebruik van het voorwerp en houdt hij het onder zijn bewaking.

In Nederland bestaat er een gelijkaardig stelsel namelijk de eigendomsoverdracht tot zekerheid, systeem dat eveneens door de rechtspraak werd uitgewerkt. Deze regeling was het voorwerp van uitvoerige besprekingen in verband met het tot stand komen van het nieuw Burgerlijk Wetboek. Prof. Meyers was geen aanhanger van deze vorm van consumptiekrediet. Het is tot nog toe onzeker op welke wijze in het nieuw burgerlijk wetboek het lot van deze rechtsfiguur zal beslecht worden.

Het Engels systeem is uiterst origineel. Door de toepassing van vrij ingewikkelde modaliteiten van « mortgages » en « bills of sale » komt men in het Verenigd Koninkrijk tot oplossingen die in grote mate gelijkaardig zijn aan deze die tot stand kwamen op het Europees vasteland, al weze het dan langs zeer verschillende wegen. De auteur vestigt er de aandacht op dat, in verband met het opwerpen van het eigendomsvoorbehoud ingeval van faillissement, men in Engeland gekomen is tot een zeer casuïstische rechtspraak, waarbij de beslissing grotendeels aan de rechter wordt overgelaten wat vanzelfsprekend niet zonder gevaar is voor de rechtszekerheid.

Op het einde van zijn werk vraagt schrijver zich af wat er in België zou kunnen gedaan worden om dit zo belangrijk probleem op meer rationele wijze te regelen. Een rondvraag bij de Belgische banken deed uitschijnen dat er weinig behoefte bestaat aan grondige wijzigingen. Er zijn nochtans zeer ernstige leemten in ons pandrecht. Sedert het bekend arrest van het Hof van Cassatie van 9 februari 1953 verwerpt de rechtspraak in geval van faillissement de tegenwerpelijkheid van de clauses waardoor het eigendomsrecht wordt voorbehouden. Daardoor heeft de praktijk het gebruik van deze clauses achterwege gelaten. Het is nu op dit gebied dat gebruik zou moeten gemaakt worden van de belangrijke mogelijkheden die geboden worden door de wet van 9 juli 1947 op de verkoop op afbetaling. Niettegenstaande men zulks niet gedaan heeft tekent er zich toch in ons land in de doctrine en in de rechtspraak een gelukkige evolutie af om, in harmonie met de andere landen, het bezitloos pandrecht mogelijk te maken.

Het boek van de heer Plantin Moretus munt uit door een buitengewone klaarheid in de uiteenzetting. Het is de vrucht van diepgaande studiën en men vindt hier een geheel van gegevens die op voortreffelijke wijze de toe-

stand schetsen zoals hij bestaat, betreffende het onderzochte onderwerp, in al de besproken landen.

Het is stellig dat de wetgever zich nog met dit probleem zal dienen bezig te houden en dan zal het werk van de auteur een kostbare wegwijzer zijn. Een uitgebreide bibliografie van de werken die op dit stuk verschenen in de verschillende landen geeft belangrijke aanwijzingen voor verdere studie en vervult ons met bijzondere waardering voor het vele werk dat door de schrijver aan dit boek besteed werd.

Het boek van de heer *Robert Eeckloo*, « *Pacht en voorkoop* », zal voorzeker in het Vlaams landsgedeelte beschouwd worden als een standaardwerk over de nieuwe pachtregeling zoals ze voortspuit uit de wet van 4 november 1969. Het boek heeft zeer grote verdiensten. Het is enerzijds een volkomen verantwoorde wetenschappelijke verhandeling over het behandelde onderwerp en van de andere kant is het een uitstekende wegwijzer voor de praktijk. Het munt uit door grote volledigheid en door bijzonder klare uiteenzetting.

De omvang van het werk toont reeds aan hoe ingewikkeld de wetgeving op het stuk geworden is en hoe nodig het dan ook was over een degelijke wegwijzer op dit terrein te beschikken. Deze wegwijzer, die ons door de heer Eeckloo bezorgd werd, beantwoordt aan alle vereisten. De nieuwe wet van 1969 werd grondig bestudeerd aan de hand van de voorbereidende werkzaamheden. Haar bepalingen werden ingeschakeld in het algemeen kader van het traditioneel recht van huur en pacht. Heel de doctrine werd nagegaan en er is geen controverse die niet werd uitgediept. Heel de rechtspraak werd zorgvuldig geëxcerpeerd. Er is geen probleem waarvan men niet aan de hand van het boek van de auteur gemakkelijk en vlot de oplossing kan vinden.

Na de reproductie van al de wettelijke teksten die in aanmerking komen, bespreekt schrijver eerst, in een algemene inleiding, de voorbereiding en totstandkoming van de wet van 4 november 1969.

Bij een algemene beoordeling van deze wet onderstreept hij dat zij de verdienste heeft alle wettelijke bepalingen betreffende de pacht in het bijzonder te hebben samengebracht tot één samenhangend geheel, ingedeeld in verschillende paragrafen volgens een logische volgorde, waardoor de studie en de toepassing van de pachtwetgeving ten zeerste worden vergemakkelijkt. Wat de inhoud betreft wordt er op gewezen dat een nieuwe regeling inzake maximumpachtprijzen werd ingevoerd en er een redelijke oplossing gevonden werd voor het probleem van de aan de pachter toekomende vergoedingen bij pachtbeëindiging voor andere dan landbouwdoeleinden. De betrokken wet is volgens de auteur een aanvaardbaar compromis geworden tussen de verschillende bij de verpachting van landeigendommen betrokken belangen.

In een reeks afzonderlijke hoofdstukken worden dan de grote problemen van het pachtrecht onderzocht. Eerst het begrip pacht, met een overzicht van de uitgesloten overeenkomsten en doeltreffende beschouwingen over het gebiedend karakter van de pachtwetgeving. Daarna worden vorm en bewijs van de pachtovereenkomst en de duur ervan, bestudeerd. Zeer uitvoerig is het hoofdstuk dat betrekking heeft op de opzegging door de verpachter, die wel het belangrijkste kapittel van het pachtrecht uitmaakt. Zeer duidelijk zijn de verschillende redenen onderzocht die de opzegging van de pacht mogelijk maken bij het verstrijken van elke pachtperiode. Hierop volgt dan het commentaar betreffende de opzeggingstermijnen, de vorm en inhoud van de opzegging en de procedure tot geldigverklaring.

Een kort hoofdstuk bespreekt de modaliteiten van de

opzegging door de pachter en de beëindiging van de pacht door onderling akkoord.

De verplichtingen van de verpachter en van de pachter maken het voorwerp uit van twee afzonderlijke hoofdstukken waarin volledig al wat hierop betrekking heeft in detail wordt nagegaan. Van groot gewicht is de studie van de pachtprijs en de andere lasten met de uitdieping van het stelsel der beperking van de pacht prijzen.

De verplichtingen van de pachter inzake exploitatie van het gepachte goed, de onderpacht, de pachtoverdracht en de pachtvernieuwing komen daarna aan de beurt waarna nog een onderzoek wordt ingesteld over de gevolgen van het overlijden van één van beide partijen in het contract.

Welke vergoedingen zijn door de wet voorzien bij het einde van de pacht? Hier wijdt de auteur zijn aandacht aan de teruggave van het pachtgoed, de gewone en de buitengewone uittredingsvergoedingen. Zeer uitvoerig behandelt hij in het 14e hoofdstuk van zijn werk het recht van voorkoop van de pachter bij vervreemding van het pachtgoed, waarbij de reeds uitvoerige rechtsleer en rechtspraak op dit gebied volledig tot hun recht komen.

De bevoegdheid, de aanleg en de rechtspleging inzake betwistingen betreffende de pacht worden uiteengezet. Eindelijk bespreekt schrijver het vraagstuk van de verpachting door openbare besturen en instellingen, om zijn boek te besluiten met de overgangsbepalingen.

Zeer te waarderen zijn de modelformulieren die op het einde van het werk voorkomen en die voor de praktijk een aanzienlijk nut zullen bieden.

Het is gelukkig dat dit zeer uitvoerig en degelijk werk verschenen is. Het geeft ons een grondige en volledige studie van het behandelde onderwerp en het is geschreven in een stijl waarin zakelijke grondigheid gepaard gaat met elegantie. Het mag stellig bevestigd worden dat het boek van de heer Eeckloo een blijvend werk zal worden over ons pachtrecht.

Van het bekend boek van de Heer *Vrederechter Achiel Pauwels* over de « *Handelshuur* », dat enkele jaren geleden verscheen in de Algemene Practische Rechtsverzameling, werd een nieuwe druk gepubliceerd die op talrijke plaatsen herwerkt werd. Dit boek is steeds de betrouwbare gids geweest voor het oplossen van de vele en soms zeer ingewikkelde problemen die gesteld worden bij de toepassing van de wet op de handelshuur. Het is een werk dat het onderwerp volledig uitput, dat geschreven werd met scherpe juridische zin, met een overvloedige documentatie, waarin bij elk besproken geval een rijke oogst aan rechtspraak werd verzameld en dat ruime wegen trekt doorheen een dicht bebost terrein en met grote klaarheid alle betwistingen die kunnen voorkomen behandelt.

Het boek werd aangevuld met de jongste wetgeving en rechtspraak en de talrijke passages die ervan werden herwerkt verhogen nog in grote mate zowel de wetenschappelijke waarde als het praktisch nut van dit voortreffelijk werk.

De Heren Robert Soetaert, raadsheer in het Hof van Beroep te Gent en Mr. Geert Baert hebben aan het boek een bundel modellen van acten toegevoegd, die uitmunten door praktisch nut en door gaafheid van taal.

Dat er steeds een grote behoefte blijft bestaan aan voorlichting betreffende alles wat te maken heeft met het huurcontract blijkt uit het feit dat van het veel gebruikt boek van de heren *Albert Pauwels* en *Paul Raes*, « *Praktisch handboek voor privaathuur en handelshuur* » na betrekkelijk korte tijd een nieuwe editie is van de pers gekomen. Ditmaal is het boek voorafgegaan door een voorwoord van de heer *Prof. Robert Pierson*.

Dit boek is volledig afgestemd op de praktijk en de auteurs leggen er zich op toe zowel aan de leken als aan

de juristen een overzicht te geven van alle rechten en plichten die spruiten uit het huurcontract. De auteurs hebben achtereenvolgens twee grote sectoren van de huurovereenkomst behandeld: de privaathuur en de handels-huur.

In het gedeelte dat handelt over de privaathuur worden een oneindigheid inlichtingen verstrekt betreffende vele praktische aangelegenheden. Zo is zeer omstandig het probleem van de lokatieve herstellingen onder de loupe genomen.

Deze nieuwe uitgave werd uitgebreid en volledig. Zij is rijklijk voorzien met jurisprudentie.

De auteurs hebben alle mogelijke inlichtingen verstrekt betreffende de nieuwe indeling in gerechtelijke kantons zoals deze spruit uit de tekst van het nieuw Gerechtelijk Wetboek. Wat men in geen enkel ander werk kan vinden is de uiteenzetting van de plaatselijke gebruiken betreffende huuraangelegenheden, in alle kantons van het land.

Ook voor de handelshuur is, zonder enige wetenschappelijke pretentie een breed overzicht gegeven van de wetgeving en de rechtsspraak.

Het mag betreurd worden dat op vele plaatsen het nederlands taaleigen te wensen laat. Dit is vooral storend in de inleiding van de heer Pierson.

In de reeks colloquia uitgegeven door het Instituut voor Handelsrecht der faculteit der rechtsgeleerdheid van de katholieke universiteit te Leuven, onder leiding van Prof. Dr. W. Van Gerven, verscheen thans de verzameling der mededelingen die gedaan werden tijdens het colloquium dat ingericht werd door het instituut in samenwerking met de nationale confederatie van het bouwbedrijf: « *Juridische aspecten van het bouwbedrijf* ».

De grote crisis welke zich in de laatste maanden in het bouwbedrijf heeft voorgedaan, stelt dit werk in het midden van de actualiteit. De verschillende problemen die zich op dit gebied doen gelden werden door meerdere specialisten onder al hun aspecten onderzocht.

De Heer E. Van Leuven bracht enkele beschouwingen over het onderwerp « *Voor een betere samenwerking tussen privé- en overheidssector in de bouwnijverheid* ».

Mr. R. Van Stay schreef een uitvoerige verhandeling over « *De contractuele verhoudingen bij aannemings-overeenkomsten* » waarin hij de verschillende relaties onderzocht tussen bouwheer, architect, aannemer en onderaannemer, zowel tijdens de voorbereidende fase van het bouwwerk als gedurende de uitvoering ervan en ook na het einde van de bouwovereenkomst.

« *De regeling van de aansprakelijkheid bij aannemings-overeenkomsten* » werd onderzocht door Mr. K. Van Baerle. Na een breed overzicht van de algemene beginselen betreffende de aansprakelijkheid onderzoekt hij de verschillende delicate problemen van aansprakelijkheid die zich kunnen voordoen, hetzij vóór, hetzij na de aanvaarding van het bouwwerk en verder de tienjarige aansprakelijkheid, de samenloop van aansprakelijkheden en ook de aansprakelijkheid wegens vertraging en tegenover geburen. Zijn vertoog wordt besloten met een onderzoek van de aansprakelijkheid bij inbreuken op de wet van 20 maart 1962 betreffende de organisatie van de ruimtelijke ordening.

Door de Heer A. Donck werd een studie gewijd aan « *de Belgische en de op komst zijnde E.E.G.-reglementering ter zake van overheidsvereenkomsten* ». De auteur schetst eerst de juridische regeling voor het sluiten van overheidsvereenkomsten zoals deze in België bestaat, vooral sedert de wet van 4 maart 1963 en de Koninklijke Besluiten die er op gevolgd zijn. Hij gaat dan de richtlijnen na die reeds door de E.E.G. werden uitgevaardigd en komt tot de conclusie dat men op Europees vlak nog niet ver is geraakt; hij stelt zich de vraag of België

terzake niet blijk geeft van een al te naïef Europees idealisme door vaak al te blindelings de openbare aanbestedingsprocedure toe te passen.

Van de hand van Prof. L.P. Suetens wordt een studie gepubliceerd over « *Hinderlijke bedrijven, ruimtelijke ordening en grondbeleid in België* ». De auteur komt tot het besluit, dat de reglementering op de hinderlijke bedrijven, die voor doel heeft een behoorlijk menselijk levensmilieu te ontwikkelen meestal te kort schiet. Zij heeft niet kunnen beletten dat tal van fabrieken de woonwijken in hun omgeving ongezond maken. Ook de wet van 29 maart 1962 op de ruimtelijke ordening geeft geen voldoening. De auteur is echter van mening dat zulks hoofdzakelijk te wijten is aan de psychologie van de mens zelf. In België wordt al te zeer het belang van de ruimtelijke ordening miskend en wanneer de mentaliteit van de Belg op dit gebied niet verandert « zal het levensklimaat voor de komende generaties ondraaglijk worden ».

Van grote actualiteit is de bijdrage van de Heer R. Voordeckers over de « *Specifieke juridische problemen in verband met het bouwen van flatgebouwen* ». Schrijver bestudeert de poging die gedaan werd door de wetgever in 1924 om de belangrijke vraagstukken die voorkomen bij het bouwen van flatgebouwen te reglementeren en ook de voorstellen die werden gedaan om de bestaande wetgeving te verbeteren. Van belang is vooral de activiteit van de promotor. Op dit ogenblik kan het beroep van promotor nog steeds ongereguleerd uitgeoefend worden. Om een doeltreffend juridisch kader te scheppen, is het vereist dat men niet zou trachten het fenomeen van het oprichten van flatgebouwen in te kaderen in een wetboek dat werd opgesteld op een ogenblik dat men het bestaan ervan niet kon vermoeden.

Mr. A. H. Puellinckx bespreekt de vraagstukken betreffende « *De tijdelijke vereniging tussen aannemers* ». Hij is van oordeel dat het wenselijk zou zijn in België een stelsel in te voeren zoals datgene dat bestaat in Frankrijk door de oprichting van het « *Groupement d'intérêts économiques* » dat, volgens de auteur van aard zou zijn sommige problemen van de tijdelijke vereniging van aannemers op te lossen. Zeer actueel is ook de studie van de Heer E. Darden over de « *Belasting op de toegevoegde waarde in verband met de bouwsector* » waarvan de gegevens, bij de toepassing van de B.T.W. uiterst nuttig zullen zijn.

Het boek wordt besloten met een algemeen overzicht van de Heer A. Asselman over « *De evolutie van de bouwnijverheid* », waarin hij het specifiek karakter van de bouwnijverheid ontleedt en waarin hij er de nadruk op legt dat de rationalisatie van de bouwsector loopt over de opleiding van de mensen in het algemeen en waarin hij ook onderstreept welke taken voor de overheid zijn weggelegd in het belang van een meer rationele organisatie van de bouwnijverheid.

In beknopte vorm vinden de belangstellenden in dit colloquium de essentiële gegevens voor de studie van de vele problemen die gesteld worden in verband met het moderne bouwbedrijf en het is gelukkig dat deze verzameling werd gepubliceerd.

Burgerlijke rechtspleging.

Dat op het gebied van rechterlijke organisatie en rechtspleging de belangstelling van de juristen hoofdzakelijk zou gaan naar de bepalingen van het nieuw Gerechtelijk Wetboek, lag voor de hand.

Een eerste zeer belangrijk geschrift op dit gebied is de mercuriale van de heer Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep te Gent, Jacques Matthijs, getiteld « *De toekomst van de magistratuur op een keerpunt* ». Deze rede heeft in brede kring grote belangstelling verwekt

en haar volkomen oprechtheid en moedige kritiek hebben zeer de aandacht getrokken.

De heer Procureur-Generaal stelt vast dat er, hoofdzakelijk door het in werking komen van het Gerechtelijk Wetboek, een werkelijke crisis van de magistratuur is ontstaan. Door het oprichten van nieuwe hoven en rechtbanken zijn er ontzaglijk vele benoemingen dienen te geschieden, zoals dit nog nooit in onze rechterlijke wereld is voorgekomen. Nu is het een feit dat, voor dit overgroot aantal zetels die dienden bezet te worden, er volstrekt niet voldoende geschikte kandidaten voorhanden waren. De Procureur-Generaal stelt de eisen voor de candidaat-magistraten zeer hoog: «rechtskennis, algemene cultuur, werklust, karaktervastheid, intelligentiegraad en gezond beoordelingsvermogen, wilskracht en beslissingsgeest, toewijding en plichtsbesef, morele opvattingen en gedragingen» zijn de eigenschappen die van de magistraat vereist worden. Hoe zouden de 268 nieuw te benoemen magistraten kunnen gevonden worden die beantwoorden aan deze hoge vereisten en welke ontredering wordt niet veroorzaakt in de rechtsbedeling door het onttrekken van wel 80 rechters en 42 magistraten van het Openbaar Ministerie aan de normale functies die zij uitoefenen, om te werk gesteld te worden in de nieuw geschapen jurisdicties.

De auteur onderzoekt dan de middelen die aangewend werden om aan deze werkelijk gevaarlijke crisis te verhelpen. Hij vermeldt het wetsontwerp, thans wet geworden, tot organisatie van een gerechtelijke stage, maar dat slechts bedoeld is als een tijdelijk hulpmiddel. Hij overweegt de gevolgen van de wijzigingen die gebracht werden aan de wetten betreffende het programma der rechtsfaculteiten en het toekennen der academische graden. De Heer Matthijs onderstreept echter dat deze wijzigingen de praktische oefeningen niet voldoende tot hun recht laten komen en dat al te weinig belang gehecht werd aan rechtsvergelijking en rechtsgeschiedenis die hij de meest formatieve juridische methoden noemt. De wijzigingen in de universitaire programma's hebben slechts een beperkte draagwijdte want na de universitaire voorbereiding, is de jurist slechts in de mogelijkheid de eigenlijke studie van het recht met vrucht te kunnen aanvangen. Zeer te betreuren is het gebrek aan wilskracht en de gemakzucht van velen die in de magistratuur niets anders zien dan een gemakkelijke broodwinning, en die met een minimum inspanning een aangenaam leven wensen te leiden.

De stage aan de balie, vooral aan de kleine balies, wordt op volstrekt onvoldoende wijze beoefend en kan onmogelijk als enig criterium dienen voor de benoeming van de magistraten, evenmin als de adviezen die verstrekt worden en die al te dikwijls gebaseerd zijn op heel andere motieven dan de bekwaamheid en het karakter.

De heer Procureur-Generaal stelt zich dan verder tot doel na te gaan welk de criteria zouden kunnen zijn voor de geschiktheid van een kandidaat om in de magistratuur benoemd te worden. Onze wetgeving heeft wat dit punt betreft niet het minste middel aangewend om deze geschiktheid te onderzoeken. De wet voorziet zelfs niet de verplichting voor de Minister van Justitie advies te vragen van de betrokken korpsoversten. Wanneer dit wel gebeurt, geschiedt het enkel uit loutere traditie. In de mercuriale worden dan de drie stelsels onderzocht die in aanmerking zouden kunnen genomen worden om een doeltreffend criterium te vinden, namelijk: de wedstrijd, het bekwaamheidsexamen en de gerechtelijke stage.

De voordelen en de nadelen van de wedstrijd en het bekwaamheidsexamen worden aangetoond en de pogingen om een systeem in te richten zoals b.v. het examen

dat destijds door minister Bovesse werd uitgedacht blijken wel meer nadelen dan voordelen te bieden.

In de mercuriale wordt dan uitgeweid over de vrijwillige en onbezoldigde stage zoals die door sommige parketten werd ingericht met de verschillende modaliteiten die ermee gepaard gingen en de delikate problemen die hierbij gesteld werden.

De Procureur-Generaal is van mening dat in elk geval de stage moet aanvangen aan de balie, omdat de jonge licentiaat in de rechten aldaar het best de eerste begrippen van mensenkennis zal opdoen die onontbeerlijk zijn bij het uitoefenen van zijn taak als magistraat. De auteur zet dan uiteen op welke wijze de benoeming van de magistratuur geregeld wordt in Frankrijk en in Nederland en stelt de bezwaren in het licht die met deze regelingen gepaard gaan. Hij adtrueert dan uitvoerig zijn eigen opvatting van een stage bij de rechterlijke macht zoals die op de best mogelijke wijze zou kunnen georganiseerd worden. Uiteindelijk bespreekt de Heer Matthijs het wetsontwerp betreffende de gerechtelijke stage dat, op het ogenblik dat de rede werd uitgesproken, enkel gestemd was in de Kamer van de Volksvertegenwoordigers, doch dat sedertdien de wet is geworden van 8 april 1971. Zeer gepaste en ter zake dienende opmerkingen worden betreffende het wetsontwerp gemaakt, die gedeeltelijk in de thans in werking zijnde wet werden in aanmerking genomen.

Het geheel van deze uiterst belangrijke mercuriale is van grote betekenis. Zelden komt het voor dat een hoge magistraat, met het uitnemend prestige van Procureur-Generaal Matthijs, op zulke vlijmscherpe wijze de crisis bloot legt die thans in de magistratuur bestaat en de middelen onderzoekt om eraan te verhelpen. Het is een blijvend document waarmee de wetgever tijdens de verdere evolutie van de rechterlijke wereld steeds rekening zal moeten houden.

In verband met het procesrecht werd op de Algemene Vergadering van de Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, te Amsterdam, in de maand december 1970, een preadvies voorgebracht door de professoren E. Krings en M. Storme over de «*Onsplitsbaarheid*», in zijn procesrechtelijke aspecten. Het is een lastig probleem waaromtrent reeds sedert vele jaren allerlei discussies geweven werden, dat niet uitdrukkelijk in de wet was geregeld en geleidelijk in de rechtspraak een pretoriaanse ontwikkeling had gekend. Thans is in het Gerechtelijk Wetboek een regeling tot stand gekomen die beperkt is tot het verstek en de aanwending der rechtsmiddelen. Het begrip onsplitsbaarheid moet volgens de nieuwe procedure op beperkende wijze geïnterpreteerd worden. De auteurs onderzoeken in een eerste hoofdstuk hoe de evolutie van het begrip zich in de rechtsspraak heeft voorgedaan en hoe het criterium ter beoordeling ervan evolueerde van dat van een materiële onmogelijkheid van gelijktijdige uitvoering tot dat van de logische onmogelijkheid van uitvoering, welk laatst criterium ruimer doch ook vager is dan het eerste.

De uitbreiding van het begrip betekende eveneens een uitbreiding ten aanzien van de partijen. Onsplitsbaarheid werd niet alleen vastgesteld tussen een gedingvoerende partij en al haar tegenpartijen, doch ook tussen de gedingvoerende partij en al haar tegenpartijen, doch ook tussen de gedingvoerende partij en al haar medebelanghebbenden. De preadviseurs doen opmerken dat zulks leidde tot strakkere sancties en men niet alleen verplicht was tijdig en regelmatig het rechtsmiddel aan te wenden tegen alle tegenpartijen doch ook alle strijdgenoten in gemeen verklaring op te roepen.

Een ander hoofdstuk gaat de toepassing na van de modaliteiten der onsplitsbaarheid bij de verschillende

rechtsmiddelen die kunnen aangewend worden en licht de verhouding toe tussen onsplitsbaarheid en samenhang.

Als besluit van hun onderzoek stellen de preadviseurs dat wanneer men de regeling inzake onsplitsbaarheid zoals zij door het Gerechtelijk Wetboek werd uitgewerkt vergelijkt met de vroegere pretoriaanse ontwikkeling men kan vaststellen dat de onsplitsbaarheid werd beperkt zowel naar de begripsomschrijving als naar het toepassingsgebied. Zij komen tot de slotsom dat het begrip wordt herleid tot het geval van materiële onmogelijkheid van gelijktijdige uitvoering van tegenstrijdige beslissingen, geval dat veel duidelijker afgelijnd is. Doch ook het toepassingsgebied wordt aanzienlijk ingeperkt vermits alleen in geval van verstek en bij aanwending van rechtsmiddelen specifieke regelen werden uitgevaardigd. Dit alles heeft voorzeker een vereenvoudiging van het procesrecht tot gevolg.

Waar daarentegen de toepasselijkheid van onsplitsbaarheid op alle gedingvoerende partijen blijft bestaan, alsmede de strakke sanctionering (openbare orde) kan men hierbij de bedenking maken dat eens te meer afbreuk gedaan wordt aan het principe van het accusatoir systeem, wat de auteurs als een onstuitbare evolutie beschouwen.

Het preadvies vormt een grondig onderzoek van een delicaat probleem waaromtrent het Gerechtelijk Wetboek nog meerdere betwistingen openlaat.

In verband met de problemen die in leven geroepen worden door de toepassing van de nieuwe bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek moeten wij nog wijzen op de vier preadviezen die uitgebracht werden voor de studiedag van de Vlaamse Juristenvereniging te Gent op 24 april 1970, die volledig gewijd was aan het onderzoek van enkele betwiste vraagstukken en die aanleiding gegeven hebben tot een zeer vruchtbare discussie.

Het eerste preadvies is dat van *Mr. Rogier De Corte* over «*Sancties tegen een onwillige procespartij*». De preadviseur stelt hier een onderzoek in aangaande de artikelen 751, 752, 753 en 756 alsook van de artikelen 802, 803, 804 en 730 5e alinea van het Gerechtelijk Wetboek.

De bedoeling van het nieuw Wetboek is klaarblijkelijk geweest onwilligheid van sommige procespartijen om te buigen en te beletten dat zij door inactiviteit of sabotage de goede gang der rechtsbedeling zouden kunnen stremmen. Om dit doel te verwezenlijken werden verschillende sancties voorzien waarvan de toepassing een hele reeks vormvereisten vergt. Alle mogelijke eventualiteiten die zich hierbij kunnen voordoen worden door de preadviseur grondig ontleed en hij doorpeilt er de gelukkige gevolgen of soms ook de zwakke kanten van.

Dit uitvoerig preadvies heeft het onderwerp op exhaustieve wijze behandeld en de gevolgen van de sancties die in het Gerechtelijk Wetboek voorzien zijn volledig ontleed.

Dit grondig en degelijk werk kan uiterst nuttig zijn voor de praktijk, doch het doet vooral beter de zin kennen van een belangrijk stuk der nieuwe rechtspleging.

Het tweede preadvies was dat van *notaris A. De Bounne* over «*De rangregeling en het nieuw Gerechtelijk Wetboek*».

De preadviseur onderzocht de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek vanuit het gezichtspunt van de notariële praktijk. Na een schema te hebben uitgewerkt van de bewerkingen zoals ze door het nieuw Wetboek voorzien zijn stipt hij verschillende onvolmaaktheden aan die voor de praktijk ernstige bezwaren medebrengen. Hieraan zou echter vrij gemakkelijk te verhelpen zijn en *notaris De Bounne* heeft naast de tekst zoals deze in het Gerechte-

lijk Wetboek voorkomt een nieuwe tekst uitgewerkt die nuttig de bestaande zou kunnen vervangen.

Het ontwerp van de preadviseur bevat ongetwijfeld aanbevelenswaardige verbeteringen en het is te hopen dat de wetgever dit voorstel ernstig in aanmerking zal nemen.

Een derde preadvies werd uitgebracht door de heer *Vrederechter A. Doudelet* en had betrekking op de «*Summiere rechtspleging om betaling te bevelen*» die voorzien is in het Gerechtelijk Wetboek.

Het is gebleken uit een enquête dat door de preadviseur werd ingesteld dat van deze procedure bitter weinig gebruik gemaakt wordt. De enquête werd georganiseerd bij een 80-tal vredegerechten van het Vlaamse land en zij gaf als resultaat dat er vanaf het in werking komen van het Gerechtelijk Wetboek tot in de maand april 1970 slechts 265 gevallen van summiere procedure werden ingeleid. In 52 van deze gevallen werd dan nog het verzoekschrift afgewezen wegens het niet naleven van de wettelijk voorgeschreven vormen.

Om dit te verklaren gaf de preadviseur een ontleding van een paar begrippen die bij deze summiere procédure worden gebruikt namelijk het begrip «*Vaststaande schuld*» en «*Geschrift uitgaande van de schuldenaar*».

De Heer Vrederechter Doudelet analyseert de verschillende interpretaties die van deze begrippen gegeven werden en deelt streng objectieve beschouwingen mede, die zullen toelaten aan de toepassing van deze procedure een vlotter verloop te verzekeren.

Het laatste preadvies was dit van de heer *M. Grootaers, Beslagrechter te Antwerpen* die uiterst interessante gegevens verstrekke betreffende verschillende moeilijkheden die zich voordoen bij de beslagprocedure. Hij weidde vooral uit over de bevoegdheid van de beslagrechter, de criteria die in aanmerking dienen genomen bij het bewarend beslag, de rechtsplegingsvergoeding bij toepassing van artikel 1580 van het Gerechtelijk Wetboek en het onderzoek van de vordering in toepassing van hetzelfde artikel.

Het bleek uit de uiteenzetting van de preadviseur, die steunde op een reeds zeer uitgebreide ervaring inzake de nieuwe beslagprocedure, dat er in de teksten die dienen toegepast nog talrijke klemmen verscholen liggen. De jurisprudentie zal de bestaande betwistingen dienen op te lossen doch de aanwijzingen die te dien einde verstrekt werden door de beslagrechter Grootaers zullen daartoe uiterst nuttig zijn.

Handelsrecht.

De twee lijvige delen van het *Handboek van Belgisch Handelsrecht* van de hand van *Louis en Simon Fredericq*, verschenen respectievelijk in 1962 en 1963. Sedertdien werden er meerdere wijzigingen aan het handelsrecht aangebracht, zodanig dat het uiterst nuttig was het handboek aan te passen en het op de hoogte te brengen van de allernieuwste toestand van deze tak van het recht.

Deze aanpassing en aanvulling zijn gebeurd op de meest praktische wijze. De nummers van de twee hoofdelen worden telkens gereproduceerd en al het nieuwe dat van enig belang is wordt aan de vroegere tekst toegevoegd. Het zijn soms slechts kleine aanvullingen, doch soms zijn het ook ganse hoofdstukken waardoor nieuwe wetten of reglementeringen gecommenteerd worden.

De tekst is steeds geformuleerd in de zakelijke wetenschappelijke stijl, die het groot werk van de auteurs gemaakt heeft tot een meesterstuk van duidelijkheid. Het spreekt vanzelf dat het boek volledig op de hoogte gebracht werd van de jongste jurisprudentie en dat alle nieuwe strekkingen bijzonder in het licht werden gesteld.

Wanneer men nu van dit bijvoegsel kennis neemt is men wel verrast over de vele nieuwigheden die in een zo korte tijdspanne aan de dag zijn gekomen, waarover telkens door de rechtsleer studiën en artikelen zijn verschenen, die allen in het bijvoegsel werden verwerkt. Dit bijvoegsel brengt dus niet alleen het handboek volledig op de hoogte van alle jongste gegevens; het vormt ook een overzicht van alle nieuwe problemen en strekkingen die zich in het handelsrecht in de laatste tien jaar hebben voorgedaan, zodat het uiterst nuttig is van dit bijvoegsel op zichzelf kennis te nemen.

Een vermelding van al het essentiële dat in dit nieuw verschenen deel werd gepubliceerd, zou ons te ver leiden. Wij kunnen slechts enkele punten aanstippen waarover in het bijvoegsel wordt uitgeweid. Zo bijvoorbeeld de evolutie van de vrijheid van handel en het dirigisme, de handelsbedrijvigheid der vreemdelingen in België en de reglementering van 1965 met het stelsel van de beroepskaart. Vrij uitvoerig wordt gehandeld over de pogingen tot de eenmaking van het handelsrecht zowel in de Benelux-landen als binnen de Europese Economische Gemeenschappen. Bij dit alles worden de jongste wetenschappelijke geschriften vermeld. Het taalgebruik in het handelsrecht wordt onderzocht naar aanleiding van de reglementering van het taalgebruik in het bedrijfsleven.

Verder bespreken de auteurs de wijzigingen die in verband met het handelsrecht in werking werden gebracht door het Gerechtelijk Wetboek. Zij behandelen de discussie betreffende het behoud van de Rechtbank van koophandel met de argumenten voor en tegen; de samenstelling van de nieuwe rechtbanken van Koophandel en hun bevoegdheid; de bijzondere bevoegdheid van de voorzitter, de territoriale bevoegdheid en de regelingen van de geschillen van bevoegdheid. Alle afwijkingen van de vroegere rechtspleging, zoals deze door het Gerechtelijk Wetboek werden ingevoerd worden vermeld en toegelicht. Ook de wet op de Jeugdbescherming heeft invloed uitgeoefend op het handelsrecht, namelijk in verband met het stellen van handelsdaden door ontvoogde minderjarigen.

In hoeverre is het traditioneel stelsel van het leveren van het bewijs door middel van handelsboeken nog in overeenstemming met de eisen van de moderne tijd, waar het gebruik van mecanografische en elektronische werktuigen in het handels- en nijverheidsleven zich zo snel uitbreidt? Al is de wet op dit punt volledig voorbijgestreefd door de praktijk, toch dienen haar bepalingen nog gehandhaafd te blijven en kunnen de bewijselementen die met mecanografische middelen worden voorgebracht enkel gelden als vermoedens.

Wat het handelsregister betreft worden de wijzigingen besproken in uitzicht gesteld door de richtlijnen van de Raad der Europese Gemeenschappen. Tot het bevorderen van het giraal geld werd de verplichting ingevoerd voor de handelaar een postcheck- of een bankrekening te bezitten met de sancties die hierop voorzien zijn. Wat het bewijs door middel van geluidstoestellen betreft, heeft het Hof van Cassatie zich nog niet uitgesproken op het gebied van het burgerlijk en het handelsrecht, doch de auteurs zijn van mening dat deze bewijislevering dient aanvaard te worden zoals zij reeds in het strafrecht werd aangenomen.

Zeer actueel zijn de beschouwingen die door de auteurs in hun werk worden ingelast in verband met het statuut van de tussenpersonen op het gebied van het goederenvervoer en dit van de vrije vertegenwoordigers of autonome handelsagenten waarbij het probleem wordt besproken van de vermindering van het bedongen loon der makelaars, zaakwaarnemers en autonome handelsagenten.

In verband met de mededinging is er een uitvoerige rechtspraak en rechtsleer tot stand gekomen en heeft het Europees Recht een belangrijke invloed uitgeoefend, waarvan alle gegevens verstrekt worden.

In het bankwezen komen talrijke nieuwe regelingen voor, hoofdzakelijk in verband met de activiteit van de beurscommissie, de notering van buitenlandse effecten, de bankcommissie, het opleggen van het bankcoëfficiënt, de praktijk van de «factoring», het gebruik van checkkaart en kredietkaart, de organisatie van het deposito van openbare fondsen in rekening-courant, tot stand gekomen door het Koninklijk Besluit van 1967, het statuut der portefeuillemaatschappijen, de wet van 10 juni 1964 op het openbaar aantrekken van spaargelden, en wat al meer.

Verder vinden we nog allerlei wetenswaardigheden in verband met de verkoop en de lening op afbetaling, de financieringshuur, de bankpraktijk van het onregelmatig pand, de juridische problemen betreffende garage- en parkingcontracten.

In verband met de vennootschappen is de oogst der nieuwigheden natuurlijk zeer uitvoerig en het is in dit beknopt overzicht niet mogelijk de verschillende onderwerpen aan te stippen die in het boek besproken worden. Vermelden wij enkel de mening van de auteurs in verband met het verschijnen van de vennootschap in rechte, het vraagstuk dat zoveel stof heeft doen opwaaien, waar schrijvers, in tegenstelling met het grootste gedeelte van de rechtspraak van oordeel zijn dat de vennootschap door haar orgaan in rechte mag verschijnen. Deze mening wordt op sterk juridische gronden verdedigd. De rechtspraak van het Hof van Cassatie in verband met verschillende betwistingen betreffende het vennootschapswezen en de rechtspersoonlijkheid van schijnvennootschappen, de richtlijnen verstrekt door de Commissie der Europese Gemeenschappen in verband met het vennootschapswezen, de verhouding tussen de vennoten in de verschillende soorten vennootschappen en zoveel andere vraagstukken, het wordt alles uitvoerig vermeld en brengt op schitterende wijze het klassiek tweedelig handboek op de hoogte van de meest moderne problemen.

Het is een geluk dat het hoofdwerk thans met dit uitvoerig bijvoegsel werd aangevuld en het lijkt geen twijfel dat spoedig een nieuwe editie van het hoofdwerk zal vereist zijn, waarin dan al de gegevens van het thans verschenen bijvoegsel zullen kunnen verwerkt worden en op hun plaats gebracht, wat de rijke inhoud van dit werk in aanzienlijke mate zal vermeerderen.

Van de cursus die in de rechtsfaculteit te Leuven gedoceerd wordt door *Prof. Jan Ronse* over het «*Algemeen deel van het vennootschapsrecht*» is een nieuwe herziene uitgave verschenen. Wij moeten de grote kwaliteiten van dit werk bijzonder onderstrepen. Het is niet alleen een uitmuntende handleiding voor de studenten die hier op zakelijke en begrijpelijke wijze ingeleid worden in het vennootschapsrecht, doch ook meer gevorderde juristen kunnen met grote belangstelling kennis nemen van deze cursus omdat de verschillende vennootschapsvormen die door de wet voorzien zijn voortdurend door de auteur onderling vergeleken worden. Deze methode verheldert in grote mate allerlei problemen en ook voor de jurist die in de praktijk staat zal het nooit verloren moeite zijn de synthetische cursus van *Prof. Ronse* te raadplegen.

Hij zal er een oogst op doen van gegevens en veranderingen, ook naar vreemd recht, die elders niet zo gemakkelijk te vinden zijn.

Als inleiding in het vennootschapsrecht zou men moeilijk een beter boek kunnen vinden.

Rita Naessens, licentiaat in de handels- en financiële wetenschappen, schreef een boek over de «*Evolutie van de bankkredieten*», een zeer speciaal onderwerp dat door de auteur volkomen beheerst wordt. De juristen die actief zijn in het bedrijfsleven zullen in dit boek een samenvatting vinden van de factoren die in de laatste jaren de evolutie van de bankkredieten bepaald hebben. Deze kennis is onontbeerlijk om ook in de realiteit de motieven van de kredietverlening en de praktische toepassing ervan te begrijpen.

Het werk van de auteur is ingedeeld in drie delen. In het eerste wordt de reglementering van het bankwezen in ons land bestudeerd met de verschillende maatregelen die achtereenvolgens genomen werden in de jaren 1935, 1946, 1949, 1957, 1962 en 1965. Deze overheidsmaatregelen zijn natuurlijk bepalend voor de kredietverlening, daar deze in belangrijke mate zal afhankelijk zijn van de overheidsbeslissingen aangaande het bankwezen. In het tweede deel worden de werkmiddelen van de banken onderzocht, de eigen middelen, die meestal gering zijn, en de vreemde middelen die ontzaglijk zijn en waarvan schrijfter een overzicht geeft.

Het is nu de taak van de banken hun werkmiddelen op de meest doelmatige wijze aan te wenden. Dit wordt onderzocht in het derde deel van het werk onder de hoofding «bankkredieten», waarin de algemene tendens wordt vastgesteld om steeds meer de termijnkredieten toe te passen en waarbij de banken voortdurend zullen bezorgd zijn om hun likwiditeitspositie te handhaven.

In deze uiteenzetting vinden we een interessante beschrijving van de strategie der banken ten opzichte van de eisen van de overheid. De evolutie van de toestand wordt toegelicht door statistieken en grafieken die de besproken vraagstukken zeer aanschouwelijk maken.

De auteur besluit dat de stijging van de termijnkredieten in verband moet gebracht worden met de expansiewetten van 1959, de afschaffing van de dekkingsverplichtingen in 1962 en een steeds grotere toename van de termijn-werkmiddelen.

De bezwaren die door de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid werden ingebracht tegen het verlenen van termijnkredieten zijn volgens schrijfter niet gegrond. Er kan niet gezegd worden dat er aan de termijnkredietverlening een likwiditeitsprobleem zou verbonden zijn en de banken trachten steeds verder hun mobilisatiemogelijkheden uit te breiden.

Niet enkel de bedrijfsjuristen, doch ook zij die de raadgevers zijn van handelaars en vennootschappen kunnen de basisgegevens die in dit werkje ontwikkeld zijn niet ontberen.

In verband met hetzelfde onderwerp dient nog de rede aangehaald uitgesproken door *Prof. F. Collin* op de jaarlijkse algemene vergadering van de Kredietbank over «*Bankautonomie*». Ook hier wordt de verhouding tussen het bankwezen en de overheid aan een onderzoek onderworpen en worden de verschillende nadelen aangewezen die voortspruiten uit de verplichting voor de banken in ruime mate krediet aan de overheid te verlenen. De redenaar legde echter bijzonder de nadruk op het feit dat wanneer de staat zich in zijn reglementering vooral bekommerd heeft om de veiligheid van de gelden die aan de banken door hun cliënten worden toevertrouwd de regering geen ernstige poging heeft ondernomen om in het belang van de kleine spaarders de waarde van de koopkracht van het geld te verzekeren.

Bij het 35e jaarverslag van dezelfde kredietinstelling werd een brochure gevoegd «*De multinationale onderneming*» waarin de sterke tendens wordt vastgesteld van het hedendaags bedrijfsleven zich over verschillende sta-

ten heen te ontwikkelen, door fusie van ondernemingen, door het inplanten van bijhuizen en door de intense internationale investeringen.

Deze ontwikkeling werd reeds op internationaal gebied door verschillende geleerden onderzocht en belangrijke wetenschappelijke werken verschenen op dit stuk. In de «*Multinationale onderneming*» werd een samenvatting gegeven van wat in de vreemde in talrijke geschriften werd besproken. De brochure concludeert dat deze multinationale onderneming, over de Staten-economieën heen gespreid, een eigen strategie dient te ontwikkelen en een zekere zelfstandigheid dient te verwerven.

De nationale autoriteiten zullen moeten leren zelf ook aan internationale beleidsvoering te doen. Omtrent dit doel werden door de E.E.G.-commissie waardevolle oriëntaties verstrekt waarbij de nadruk erop gelegd werd zo vlug mogelijk de werkzaamheden betreffende het statuut van de Europese gemeenschap te beëindigen.

In verband met dit veel besproken project van de Europese naamloze vennootschap heeft *Mevr. Y. Schoentjes-Merchiers* een bepaald punt onderzocht in haar studie «*De Europese naamloze vennootschap en de vertegenwoordiging van de werknemers*». Het is inderdaad gebleken dat dit probleem van de vertegenwoordiging der werknemers één van de grote struikelstenen geweest is die totnogtoe het tot stand komen van de Europese naamloze vennootschap heeft verhinderd.

In deze studie wordt heel het probleem in een beperkt bestek samengevat. Wij vinden er eerst algemene beschouwingen omtrent het statuut van de Europese vennootschap, het ontstaan van de idee ervan, de systematiek: uniforme wet of communautaire regeling, alsmede een uiteenzetting van het ontwerp Sanders van 1966, en van het voorstel van de commissie van Europese gemeenschappen van 1970. De auteur geeft zakelijk en beknopt de essentiële elementen weer van elk van deze projecten.

De moeilijkheid voor het tot stand komen van de Europese vennootschappen was nu precies de medezeggenschap van de werknemers, die in Duitsland sedert geruime tijd bestaat. Het blijkt niet gemakkelijk de organisatie van de Europese vennootschap op dusdanige wijze te regelen dat het Duits stelsel daarmee verzoend kan worden.

Mevr. Schoentjes-Merchiers zet uiteen wat over deze medezeggenschap voorkomt in het voorontwerp Sanders, in de bekende studie van *Prof. Lyon-Caen* en uiteindelijk in het voorstel van de Commissie van de Europese gemeenschappen.

De klemtoon wordt erop gelegd dat dit voorstel op zeer positieve wijze de verschillende standpunten zou kunnen verzoenen en de hoop wordt uitgesproken dat de goedkeuring van dit project niet al te lang meer zal achterwege blijven in het belang van de Europese economie.

Strafrecht.

Op het gebied van het strafrecht valt in de eerste plaats een nieuwe uitgave van de *Algemene Practische Rechtsverzameling* te vermelden, namelijk het werk van de *Heer Advocaat-Generaal André De Geest* over de «*Verbeurdverklaring*».

De lectuur van dit tractaat verrast door het zeer groot aantal problemen die gesteld worden in verband met de verbeurdverklaring. Zij worden allen helder belicht, besproken en opgelost met scherpe juridische zin en de stellingen van de auteur worden geadstrueerd door een overvloedige jurisprudentie.

Schrijver onderstreept dat in ons land de algemene verbeurdverklaring niet meer bestaat en dat enkel de bijzondere verbeurdverklaring door de wet voorzien is.

Deze verbeurdverklaring kan enkel toegepast worden op roerende goederen; slechts in zeer uitzonderlijke omstandigheden kunnen onroerende goederen hiervoor in aanmerking komen. In bepaalde gevallen kan ook de verbeurdverklaring van een onroerend goed vervangen worden door een geldboete. Voor elke verbeurdverklaring is een uitdrukkelijke wettekst vereist. Enkel de rechtbank is bevoegd om de verbeurdverklaring uit te spreken en slechts bij uitzondering heeft de wetgever dit toegelaten aan de administratie. Het zijn enkel de vonnisgerechten die over deze bevoegdheid beschikken. De onderzoeksgerechten kunnen dit enkel bij toepassing van de wet op bescherming van de maatschappij en in geval van opschorting.

Na er op gewezen te hebben dat de verbeurdverklaring enkel mag uitgesproken worden bij misdrijf of wanbedrijf en niet bij overtreding, legt de auteur er de klemtoon op dat geen voorafgaande inbeslagname kan geschieden tenzij bij een uitzonderlijke afwijking voorzien in de jachtwet.

Het boek wordt dan ingedeeld in twee grote afdelingen: eerst de verbeurdverklaring die voorzien is in het strafwetboek van 1876 en daarna deze die wordt voorzien in bijzondere wetten.

In verband met de zaken die dienen verbeurd verklaard doen zich meerdere problemen voor. Bij de bepaling van de zaken die het voorwerp van het misdrijf uitmaken en deze die gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf komen fijne nuances voor, waarvan schrijver uitstekende voorbeelden geeft, gestaafd door rechterlijke uitspraken. Als regel wordt gesteld dat de rechter in specie dient te beoordelen of de instrumenten van nut geweest zijn of konden zijn voor de misdaad of het wanbedrijf en dat hij zich niet hoeft te bekommeren om het theoretisch onderscheid dat gemaakt wordt tussen de daden die verricht werden vóór, tijdens en na het misdrijf.

De heer De Geest verwert de stelling dat de betrokkene op het ogenblik van de uitspraak eigenaar zou dienen te zijn van het voorwerp dat in aanmerking komt voor verbeurdverklaring. Het is in tegendeel op het ogenblik van de feiten dat het eigendomsrecht dient getoetst te worden.

Dit eigendomsrecht kan nu meerdere modaliteiten vertonen zoals mede-eigendom, vruchtgebruik, blote eigendom, enz. De betwistingen desbetreffende zullen door de strafrechter zelf dienen beoordeeld.

Wat betreft de verbeurdverklaring bij toepassing van bijzondere wetten dient onderscheiden tussen diegene die geen bepalingen in verband met verbeurdverklaring bevatten, waarbij de algemene artikelen 42 en 43 van het strafwetboek dienen toegepast, deze die wel bepalingen inhouden aangaande de verbeurdverklaring, andere die tevens verwijzen naar het strafwetboek en uiteindelijk deze die de verbeurdverklaring uitdrukkelijk uitsluiten of de facultatieve verbeurdverklaring voorzien. De auteur geeft hier een indrukwekkend overzicht van alle mogelijke wetten die hierbij in aanmerking komen.

Afzonderlijk wordt bestudeerd in hoeverre de verbeurdverklaring toepasselijk is op de provinciale reglementen en de gemeentereglementen. Het antwoord van schrijver hierop is positief.

Na een kapittel gewijd aan de samenloop van bijzondere verbeurdverklaringen vestigt de auteur zijn aandacht op het rechtskarakter van de verbeurdverklaring. Zij kan gelden als straf, doch ook als veiligheidsmaatregel en zelfs als schadevergoeding, waarbij dan telkens verschillende gevolgen optreden.

Allerlei andere problemen worden nog bestudeerd zoals de vermeldingen die vereist zijn in verband met de verbeurdverklaring in een vonnis of een arrest, de tussen-

komst van derden tijdens het rechtsgeding of na een niet definitieve uitspraak, de vereiste der eenparigheid van stemmen bij uitspraak der verbeurdverklaring in beroep wanneer dit niet geschied was in eerste aanleg en uiteindelijk de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring en de bestemming van de verbeurde goederen.

Het werk van de heer De Geest is volstrekt volledig, het is gekenmerkt door zeer grote zakelijkheid en door bijzondere helderheid en het vormt een belangrijke aanwinst in onze strafrechtelijke literatuur.

« Uitlevering en de internationale rechtshulp in strafzaken » zijn onderwerpen waarover wij in onze Vlaamse rechtsliteratuur weinig of geen publicaties bezitten.

Buiten de gegevens die voorkomen in de algemene handboeken over het strafrecht en een paar artikelen, ligt het veld helemaal braak.

Thans hebben de heren P. E. Trousse, raadsheer in het Hof van Cassatie en hoogleraar aan de Universiteit te Leuven, en J. Vanhalewijn, substituut-auditeur Generaal bij het Militair Gerechtshof, met opdracht bij de dienst voor documentatie van het Hof van Cassatie en buitengewoon hoogleraar aan de Universiteit te Leuven, in samenwerking een uitgebreid tractaat doen verschijnen in de *Algemene Practische Rechtsverzameling*, waarin deze stof grondig behandeld wordt.

Laten wij onmiddellijk onderstrepen dat het werk aan zeer hoge eisen voldoet, dat het getuigenis aflegt van een gedegen kennis van de stof, niet alleen in het Belgisch recht maar ook, — wat hier meer dan elders vereist is, — in het vergelijkend recht en dat het de oplossing brengt van talrijke vraagstukken waarvoor soms verregaande opzoeken dienden gedaan te worden.

Het boek bestaat uit twee grote delen: het eerste gewijd aan de uitlevering zelf en het tweede aan de internationale rechtshulp.

Het eerste deel, dat het meest uitgebreid is, behandelt in een inleiding, de algemene begrippen van het uitleveringsrecht, de bronnen van dit recht en het verband tussen de interne wetgeving en de uitleveringsverdragen.

Wat het stelsel betreft dat in België voor de uitlevering gelding heeft, wijzen de auteurs op het tweeledig karakter ervan. Er is eerst een gemeenrechtelijk stelsel geregeld door de wet van 15 maart 1874 en door de bilaterale verdragen die door België werden gesloten, en daarnaast een speciaal stelsel tot regeling van de betrekkingen tussen de Benelux-staten.

Deze beide stelsels worden nu in twee afzonderlijke titels onderzocht met de omschrijving van de feiten die tot uitlevering aanleiding kunnen geven, de veroordelingen die tot uitlevering kunnen leiden, de personen die kunnen worden uitgeleverd en de gevolgen van de uitlevering. Uiteindelijk wordt de uitleveringsprocedure nagegaan.

Stippen we aan dat de uiteenzettingen van de schrijvers overvloedig gestaafd worden door verwijzingen naar een zeer uitgebreide literatuur en een brede rechtspraak, zodat stellig kan verklaard worden dat geen enkel element in het duister wordt gelaten en dat al de precedents die nuttig kunnen nagegaan worden, in het boek zijn vermeld.

De uitlevering in Benelux-verband steunt op de wet van 27 juni 1962 die van kracht geworden is op 11 december 1967. Zij bevat een volstrekt autonome regeling en houdt geen verband met de gewone uitlevering volgens de wet van 1874. Het Benelux verdrag geeft geen limitatieve opsomming van de misdrijven; het laat uitlevering toe op grond van een veiligheidsmaatregel die vrijheidsbeneming medebrengt.

Ook hier worden door de auteurs de feiten en veroordelingen bestudeerd die tot uitlevering kunnen leiden

en de personen die kunnen worden uitgeleverd, en uiteindelijk de uitvoeringsprocedure met de bespreking van alle bijzondere gevallen die hierbij in aanmerking komen zoals politieke misdrijven, fiskale misdrijven, territoriale bevoegdheid van de aangezochte Staat en ex-territoriale bevoegdheid van de verzoekende Staat; beletsel van de uitlevering enz.

Het tweede gedeelte dat betrekking heeft op de internationale rechtshulp wordt eerst uit over de algemene beginselen en modaliteiten die aan deze rechtshulp ten grondslag liggen en bespreekt dan de eigenlijke gerechtelijke samenwerking door de rogatoire commissies, het optreden van getuigen en deskundigen.

Op het einde bespreken de auteurs nog het probleem van het « uitlezen van gedetineerden om als getuigen op te treden », wat door België, na een langdurig verzet, uiteindelijk in het Benelux-verdrag werd aanvaard.

Afgezien van zijn bijzondere waarde voor de praktijk van het behandelde onderwerp, legt dit werk getuigenis af van een diepgaande wetenschappelijke kennis, van een reusachtige belesenheid en van een volledig beheersen van de jurisprudentie op heel het terrein dat werd bewerkt.

Het is aangenaam en meeslepend geschreven en heeft niets van het saale en droge dat men van dergelijke werken zou kunnen verwachten.

De auteurs bewijzen verder dat zij grondig de geschriften hebben doorwrocht die in andere landen over dit vraagstuk werden geschreven en het geheel is een waardevol wetenschappelijk werk.

Voor de algemene vergadering van de Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, in december 1970, schreef *Mr. Willy Calewaert* een preadvies over « *De strafbare poging in het Belgisch recht* ». Men weet dat het de bedoeling is van deze vereniging nuchtere en zakelijke preadviezen te publiceren waarin nauwkeurig geschetst wordt welke de juridische toestand is van een bepaald onderwerp in het recht van elk van beide landen, opdat daardoor dan gemakkelijk een vergelijking zou kunnen tot stand komen.

Het preadvies van de heer Calewaert beantwoordt volledig aan deze wens. Met grote nauwkeurigheid wordt uiteengezet wanneer er strafbare poging is en op welke wijze deze wordt beteugeld. Achtereenvolgens ontleedt de preadviseur de drie constitutieve bestanddelen van de strafbare poging, namelijk het moreel bestanddeel: het voornemen een misdaad of wanbedrijf te plegen; het materieel bestanddeel: de openbaring van het voornemen, de uitwendige daden die een begin van uitvoering van het misdrijf uitmaken en uiteindelijk het specifiek bestanddeel: de staking of mislukking onafhankelijk van de wil van de dader. Deze drie constitutieve bestanddelen moeten samen aanwezig zijn en dienen dus in de beschikkingen van veroordeling vermeld te worden.

Elk van deze drie voorwaarden wordt aan een onderzoek onderworpen met aanhaling van voorbeelden die de rechtstoepassing ten zeerste verduidelijken, en waarin de auteur de verschillende vereisten die gevorderd worden voor elk bestanddeel scherp tegen elkaar aflijnt.

In het hoofdstuk betreffende de ondeugdelijke poging licht de preadviseur het onderscheid toe tussen de volstrekt onmogelijke en relatief onmogelijke misdrijven; onderscheid dat nog steeds in de belgische rechtsspraak aanvaard wordt doch waaromtrent het Hof van Cassatie heeft beslist dat het hier gaat om een feitenkwestie waarover de hoven en rechtbanken soeverein te beslissen hebben.

De zeer volledige en interessante studie van de heer Calewaert wordt dan besloten met het onderzoek van

de verschillende modaliteiten betreffende de bestraffing van de poging, waarna dan de aandacht wordt gevestigd op de verschillende punten die speciaal voor een vergelijking met het Nederlandse recht in aanmerking komen.

Het is één van de zeer degelijke preadviezen die nauwkeurig toelichting verstrekken over een belangrijk rechtspunt, zoals er reeds zovele geschreven werden voor de Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, die een kostbare bron uitmaken voor de harmonisering van het recht in beide landen.

De heer *directeur-generaal S. Huynen* van de dienst voor jeugdbescherming bij het Ministerie van Justitie heeft een zeer belangrijke brochure uitgegeven getiteld « *Eerste statistische elementen betreffende de toepassing van de wet van 8 april 1965 tijdens de jaren 1967 en 1968* ». Deze uitgave werd verzorgd door het Ministerie van Justitie zelf.

Ieder die belang stelt in de resultaten die opgeleverd werden door de toepassing van de wet op de jeugdbescherming zal met bijzondere belangstelling van deze statistische gegevens kennis nemen alsook van de besluiten van de directeur-generaal, die steunen op een bijzonder rijke ervaring.

De auteur behandelt achtereenvolgens de sociale bescherming met een globaal overzicht van de werkzaamheden van de jeugdbeschermingscomités, zowel als autonome organen als in het kader van de gerechtelijke bescherming.

Het tweede en meest uitvoerige deel van het werk is gewijd aan de gerechtelijke bescherming waarin achtereenvolgens behandeld worden de burgerlijkrechtelijke bepalingen betreffende de minderjarigen, de maatregelen ten aanzien van de ouders en deze ten aanzien van de minderjarige zelf. Het werkje eindigt met een derde deel betreffende de evolutie en de verdeling van de plaatsingen.

In zijn besluiten stelt de auteur vast dat de jeugdbeschermingscomités met een zeer groot aantal gevallen belast worden. De verhouding van de zaken waarvan zij in het kader van de gerechtelijke bescherming kennis kregen overschrijdt ongeveer de 19%. Er dient vastgesteld dat deze comités werkelijk overrompeld werden en dat de effectieven van de sociale dienst, die ter hunner beschikking gesteld werden, onvoldoende bleken te zijn. Zij konden gelukkig op het einde van 1969 verdubbeld worden.

De uitbreiding van de bevoegdheid van de jeugdrechtsbank tot diverse burgerlijke aangelegenheden heeft een aanzienlijke toename van het aantal zaken met zich gebracht. De uitgesproken beslissingen in burgerlijke aangelegenheden vertegenwoordigden in het jaar 1968 wel 45 % van het totaal der door de jeugdrechtsbank gevelde vonnissen. Hierop moet met een tekort aan personeelsbezetting van de diensten rekening gehouden.

Andere besluiten zijn dat het aantal uitgesproken ontzettingen uit de ouderlijke macht op vrij belangrijke wijze is teruggelopen, wat echter niet met zich brengt dat het aantal geplaatste kinderen in dezelfde verhouding zou verminderd zijn. Het aantal maatregelen van opvoedingsbijstand is in de bestudeerde periode vooruitgegaan. De voogdijschappen over kinderbijslagen zijn onbelangrijk.

Kan men uit de toepassing van de wet op de jeugdbescherming bepaalde conclusies afleiden betreffende de jeugdmisdadigheid in België? Dit schijnt voorzeker niet gemakkelijk. Het aantal aan het parket gemelde minderjarigen is op een onrustwijzende wijze gestegen: meer dan 81.090 in 1968 terwijl in 1965 het cijfer van 40.000 niet bereikt werd. De auteur onderzoekt dan verschillende redenen die hiervan de oorzaak zouden kunnen zijn en

vindt daarin aanleiding om het voor de hand liggend pessimisme in zekere mate te remmen.

De auteur besluit uit zijn studie dat het volstrekt noodzakelijk is ten spoedigste en op veel ruimere schaal maatregelen van preventieve sociale actie en van opvoedingsbijstand toe te passen doch legt er de klemtoon op dat daartoe een talrijk bevoegd en ervaren personeel vereist is, dat al te dikwijls ontbreekt.

Het statistisch overzicht van de heer Huynen is een belangrijk document voor allen die betrokken zijn bij de jeugdbescherming.

In de laatste jaren heeft het gemotoriseerd verkeer zulk overwegend belang gekregen dat de juridische toestand van bespannen voertuigen en ook deze van ruiters volledig verwaarloosd werd. Deze zijn nochtans ook onderworpen aan de verkeersreglementen en in meerdere gevallen komen voor hen specifieke problemen voor, die al te zeer uit het oog verloren worden.

Het was dan ook een gelukkige gedachte van de heer R. J. Poté een handleiding te schrijven getiteld « *Verkeersreglement voor ruiters en voor bestuurders van bespannen voertuigen* ».

Op zeer bevattelijke wijze heeft schrijver een bondig overzicht gegeven van de bijzonderste verplichtingen die moeten geëerbiedigd worden door hen die bestuurders zijn van bespannen voertuigen. Vele van deze verplichtingen zijn gelijkaardig aan deze die bestaan voor be-

stuurders van voertuigen met eigen beweegkracht, doch er zijn ook verschillen en juist deze verschillen worden bijzonder in het licht gesteld. Vermelden wij b.v. enkel dat voor een rijdier niet noodzakelijk een verzekering moet worden afgesloten zoals dit voor de auto's wel verplicht is.

Het gebruik van paarden kan in allerlei omstandigheden tot bijzondere maatregelen aanleiding geven die uitstekend in het boekje van de heer Poté worden uiteengezet. In zijn commentaar heeft hij op zeer handige wijze de algemene regels voor elk verkeer samengeweven met deze die bijzonder gelden voor hen die bestuurders zijn van bespannen voertuigen of die als ruiters aan het verkeer deelnemen, zodanig dat met de gegevens van dit werkje de belanghebbenden volledig ingelicht zijn over hun verplichtingen en rechten.

Na de tekst van zijn beschouwingen publiceert de heer Poté de wet betreffende de politie over het wegverkeer alsook het algemeen reglement.

Het is een werkje dat ons tot nog toe ontbrak en dat aan meerdere belanghebbenden nuttige diensten zal bewijzen.

Het is uitgegeven op uitmuntende wijze door de gekende Uitgeverij voor gemeentelijke administratie, in een handig bandje en losbladig, zodat het steeds kan aangevuld worden.

(Slot in volgend nummer)

Ridder René VICTOR

BIBLIOGRAPHIE

Jean Limpens, De wording van het contract. - Brussel, Paleis der Academiën, 1970, 19 blz.

Hugo Vandenberghe, De juridische betekenis van het concubinaat. - Gent, E. Story - Scientia, 1970, 268 blz.

Reynald Moretus Plantin, Bezitloos Pandrecht. Vergelijkende studie. Voorwoord door Walter Van Gerven. - Brussel, Interuniversitair Centrum voor Rechtsvergelijking, 1970, 561 blz.

Robert Eeckloo, Pacht en Voorkoop. - Leuven, Belgische Boerenbond, 1970, 640 blz.

Ach. Pauwels, Handelshuur met modellen van akten door Robert Soetaert en Geert Baert. - Brussel, F. Larcier, tweede herwerkte druk, 1971, 263 blz.

Albert Pauwels en Paul Raes, Praktisch handboek voor privaathuur en handelshuur. Voorwoord van Robert Pirson. - Brussel, Uitg. Excelsior, 1971, 318 blz.

Juridische aspecten van het bouwbedrijf. - Leuven, Faculteit der Rechtsgeleerdheid, 1970, 148 blz.

Jacques Matthijs, De toekomst van de magistratuur op een keerpunt. Rede uitgesproken op de plechtige openingszitting van het Hof van Beroep te Gent van 1 september 1970. - Antwerpen, De Vlijt, 1970, 78 blz.

E. Krings en M. Storme, Onsplitsbaarheid. - Zwolle, W.E.J. Tjeenk Willink, Preadvies voor de Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, 1970, 17 blz.

Rogier De Corte, Sancties tegen een onwillige procespartij. Onderzoek van de artikelen 751, 752, 753 en 756 alsmede van de artikelen 802, 803, 804 en 730, 5e alinea van het Gerechtelijk Wetboek. - Preadvies voor de studiedag der Vlaamse Juristenvereniging te Gent op 24 april 1970. (Zal verschijnen in het Tijdschrift voor Privaatrecht).

A. De Boungne, De rangregeling in het nieuw Gerechtelijk Wetboek. - Preadvies voor de Studiedag der Vlaamse Juristenvereniging te Gent op 24 april 1970. (Verschenen in het Rechtskundig Weekblad).

A. Doudelet, De summere rechtspleging om betaling te bevelen. - Preadvies voor de studiedag der Vlaamse juristen-

vereniging te Gent op 24 april 1970. (Zal verschijnen in het Rechtskundig Weekblad).

M. Groetaers, De moeilijkheden in de beslagprocedure. - Preadvies voor de studiedag der Vlaamse juristenvereniging te Gent op 24 april 1970. (Zal verschijnen in het Rechtskundig Weekblad).

Louis Fredericq, met de medewerking van Simon Fredericq. Bijvoegsel bij het « Handboek van Belgisch handelsrecht ». - Brussel, E. Bruylant, 1970, 543 blz.

Jan Ronse, Algemeen deel van het vennootschapsrecht. - Leuven, Acco, 1970, 2 dl.

Rita Naessens, Evolutie van de bankkredieten. - Antwerpen, Standaard Wetenschappelijke Uitgeverij, 1970, 155 blz.

Fernand Collin, Bankautonomie. (Bijvoegsel bij het « 35e jaarverslag van de Kredietbank »). - Brussel (Arenbergstr. 7), 1970, n. gepag.

De multinationale onderneming. Studie uitgegeven bij het « 35e jaarverslag van de Kredietbank ». - Brussel (Arenbergstraat 7), 1970, 27 blz.

Y. Schoentjes-Merchiers, De Europese naamloze vennootschap en de vertegenwoordiging van de werknemers. - Antwerpen, Overdruk uit het Rechtskundig Weekblad, 1971, 21 blz.

André De Geest, Verbeurdverklaring. - Brussel, F. Larcier, Algemene Practische Rechtsverzameling, 1971, 76 blz.

P.E. Trousse en J. Vanhalewijn, Uitlevering en internationale rechtshulp in strafzaken. - (Algemene Practische Rechtsverzameling), Brussel, F. Larcier, 1970, 195 blz.

Willy Calewaert, Strafbare poging in het Belgisch recht. - Zwolle, W.E.J. Tjeenk Willink, Preadvies voor de Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, 1970, 37 blz.

P. Huynen, Eerste statistische elementen betreffende de toepassing van de wet van 8 april 1965 tijdens de jaren 1967 en 1968. - Brussel, Ministerie van Justitie. Dienst voor Jeugdbescherming, 1971, 61 blz.

R.J. Poté, Verkeersreglement voor ruiters en voor bestuurders van bespannen voertuigen. - Heule, Uitgeverij voor gemeenteadministratie U.G.A., 1971, losbl. 209 blz.

RECHTSpraak

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 5 maart 1971.

Voorzitter-verslaggever: M. Wauters.

Advocaat-generaal: M. Colard.

Advocaat: Mr. Struye.

Wet en koninklijk besluit. — Overgangsrecht. — Wijziging van de wetgeving betreffende rechtsmiddelen. — Termijnen. — Toepasselijk recht.

De termijn gesteld voor de uitoefening van een rechtsmiddel raakt de grond van dit rechtsmiddel en kan er niet van afgezonderd worden.

Art. 6 van de overgangsmaatregelen vervat in art. 4 van de wet van 10 oktober 1967 houdende het *Gerechtelijk Wetboek* doet geen afbreuk aan het principe dat in geval van wijziging van de wetgeving betreffende de rechtsmiddelen tegen vonnissen, het de op de dag van het vonnis van kracht zijnde wet is die de rechtsmiddelen tegen dit vonnis regelt.

Poelaert t./ Poelaert.

Gelet op het bestreden arrest, op 23 januari 1970 door het Hof van beroep te Gent gewezen;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 2 van het Burgerlijk Wetboek, 443 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, 1051 van het *Gerechtelijk Wetboek*, artikel 6 van de overgangsmaatregelen vervat in artikel 4 van de wet van 10 oktober 1967 houdende het *Gerechtelijk Wetboek*, 97 van de Grondwet, doordat het bestreden arrest, na vastgesteld te hebben dat het beroepen vonnis aan de eisers betekend werd bij exploten van 9, 12, 13 en 17 december 1968, beslist dat het hoger beroep door de eisers aangetekend op 11 februari 1969 laattijdig en bijgevolg niet ontvankelijk is bij toepassing van artikel 1051 van het *Gerechtelijk Wetboek* dat op 1 januari 1969 in werking getreden is,

terwijl, eerste onderdeel, op de datum waarop het beroepen vonnis aan de eisers betekend werd, zij, wegens deze betekening over een termijn van twee maanden beschikten om hoger beroep aan te tekenen. zodat zij, bij toepassing van artikel 2 van het Burgerlijk Wetboek, van dit verworven recht om binnen de twee maanden hoger beroep aan te tekenen niet wettelijk beroofd konden worden door de terugwerkende kracht die door het bestreden arrest aan artikel 1051 van het *Gerechtelijk Wetboek* gegeven werd,

tweede onderdeel, het arrest ten onrechte beslist dat uit het zesde artikel van artikel 4 van de wet van 10 oktober 1967 houdende het *Gerechtelijk Wetboek* blijkt dat het hoger beroep dat na 1 januari 1969 door de eisers ingesteld werd aan de door artikel 1051 van het *Gerechtelijk Wetboek* bepaalde termijn van één maand onderworpen is, om de reden dat dit hoger beroep niet geldig vóórdien, dus vóór 1 januari 1969, verricht werd, en dat de betekening van het aangevochten vonnis, vóór 1 januari 1969, geen deel uitmaakt van het rechtsmiddel van hoger beroep;

terwijl het tegenstrijdig is enerzijds vast te stellen dat de betekening het uitgangspunt bepaalt van de termijn van hoger beroep en anderzijds te beslissen dat die zelfde betekening geen deel uitmaakt van het rechtsmiddel van hoger beroep.

terwijl de rechtsgeldigheid van het hoger beroep niet

kan beoordeeld worden zonder rekening te houden met de datum van de betekening van het aangevochten vonnis,

terwijl bijgevolg deze betekening deel uitmaakt van het rechtsmiddel van hoger beroep of minstens met het hoger beroep een geheel vormt waarvan de betekening en haar datum niet kunnen afgescheiden worden, strijdigheid welke met het gebrek aan de door artikel 97 van de Grondwet vereiste motivering gelijkstaat,

derde onderdeel, zelfs indien het hoger beroep door zesde eiser Arsène Poelaert als laattijdig kon beschouwd worden om de reden dat het beroepen vonnis aan deze eiser op 9 december 1968 betekend werd, dit wil zeggen meer dan twee maanden vóór de betekening van het hoger beroep, het arrest toch zou moeten vernietigd worden, ook wat dit hoger beroep betreft, zulks bij toepassing van artikel 97 van de Grondwet, om de reden dat het bestreden arrest de onontvankelijkheid van dit hoger beroep niet gerechtvaardigd heeft op grond van de overschrijding van de door artikel 443 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering bepaalde termijn van twee maanden doch enkel en alleen op grond van het niet-eerbiedigen van de termijn van één maand die door artikel 1051 van het *Gerechtelijk Wetboek* bepaald werd:

Overwegende dat het bestreden arrest, na vastgesteld te hebben dat het beroepen vonnis betekend werd bij exploten van 9, 12, 13 en 17 december 1968 en dat het hoger beroep op 11 februari 1969 betekend werd, beslist dat dit hoger beroep te laat werd ingesteld: dat het deze beslissing steunt op de reden « dat, luidens artikel 1051 van het *Gerechtelijk Wetboek* de termijn van hoger beroep één maand is, te rekenen van de betekening van het vonnis; dat deze bepaling in werking is getreden op 1 januari 1969 en vanaf die datum van toepassing is op het rechtsmiddel van hoger beroep »;

Overwegende dat ingevolge artikel 443 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, van kracht op het ogenblik van de uitspraak van het beroepen vonnis, de termijn om hoger beroep in te stellen, twee maanden bedroeg vanaf de betekening van bedoeld vonnis;

Overwegende dat de termijn gesteld voor de uitoefening van een rechtsmiddel de grond van dit rechtsmiddel raakt en niet ervan kan afgezonderd worden;

Overwegende dat luidens artikel 6 van de overgangsmaatregelen vervat in artikel 4 van de wet van 10 oktober 1967, de bepalingen betreffende de rechtspleging, gesteld in het *Gerechtelijk Wetboek*, enkel van toepassing zijn op de gedinghandelingen, de rechtsmiddelen, de bewaren-de beslagen en de middelen tot tenuitvoerlegging, na de datum van inwerkingtreding van deze bepalingen, en de handelingen die geldig voordien zijn verricht, geldig blijven, hoewel zij volgens de nieuwe wet onregelmatig of laattijdig zouden zijn;

Overwegende dat gemeld artikel, zoals trouwens uit de franse tekst ervan blijkt, niet de rechtsmiddelen zelf beoogt, maar alleen de akten van die rechtsmiddelen;

Overwegende dat dit artikel, derhalve, geen afbreuk doet aan het principe dat in geval van wijziging van de wetgeving betreffende de rechtsmiddelen tegen vonnissen, het de op de dag van het vonnis van kracht zijnde wet is welke de rechtsmiddelen tegen dit vonnis rebelt;

Overwegende dat het arrest, door te beslissen dat het hoger beroep te laat werd ingesteld om de reden dat de termijn bepaald door artikel 1051 van het *Gerechtelijk Wetboek* in acht moest genomen worden, niet wettelijk gerechtvaardigd is;

Dat het middel gegrond is;

Om die redenen,

Vernietigt het bestreden arrest;

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing;

Houdt de kosten aan; zegt dat erover door de feiten-rechter zal beslist worden;

Verwijst de zaak naar het Hof van beroep te Brussel.

NOOT. — In dezelfde zin: Cass., 30 juni 1961, Pas., I, 1201 (vatbaarheid voor hoger beroep); Cass., 18 oktober 1963, R.W. 1963-64, 1910 (vatbaarheid voor hoger beroep; de datum van uitspraak, niet die van de dagvaarding, wordt in acht genomen); Hof Brussel, 20 mei 1969, Pas., 1969, II, 202 (een vóór 1 januari 1969 gewezen vonnis, dat voorbereidend en krachtens art. 451 Rv. niet beroepbaar was, is het ook niet na die datum ondanks de bepaling van art. 1050 Ger. Wb. die hoger beroep toelaat); Hof Brussel, 6 oktober 1969, Pas., 1969, II, 254 (tegen een verstekarrest, dat op 11 december 1968 is gewezen en dat op 30 januari 1969 is betekend, kan verzet gedaan worden binnen de termijn die vóór 1 januari 1969 gold.

In overeenstemming met de regel zegt art. 4, 3e lid, vervat in art. 4 betreffende de overgangsmaatregelen: «De bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek over de aanleg vinden toepassing op de zaken die zijn ingeleid vóór de inwerkingtreding van deze bepalingen.»

C.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 19 maart 1970.

Voorzitter: M. Valentin.

Raadsheer-verslaggever: M. Perrichon.

Advocaat-generaal: M. Depelchin.

Bewijs in burgerlijke zaken. — Aanvaarding van de gemeenschap na echtscheiding. — Brief van de vrouw aan haar raadsman. — Vaste dagtekening. — Bewijs.

Een uit de echt gescheiden vrouw beweert door haar op een bepaalde datum aan haar raadsman gezonden brief het bewijs te leveren, dat aan haar vroegere man kan worden tegengeworpen, van een eenzijdige uiting van haar wil om de gemeenschap binnen de wettelijke termijnen te aanvaarden.

Het bestreden arrest heeft wettelijk overwogen dat dit geschrift een onderhandse akte is in de zin van art. 1328 B.W. en dat het dus enkel vaste dagtekening kon hebben ten opzichte van de man volgens een van de in dat artikel bepaalde wijzen.

Leclercq en Hadder t./ Swennen.

Gelet op het bestreden arrest, op 10 april 1969 door het Hof van beroep te Luik gewezen;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 6, 1134, 1165, 1315, 1319, 1320, 1322, 1328, 1463 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet;

doordat het bestreden arrest, bij wijziging, de rechtsvordering van eiseres tot vereffening en verdeling van de wettelijke gemeenschap van goederen die tussen haar en verweerder heeft bestaan en ontbonden werd door hun echtscheiding, welke op 20 juni 1966 regelmatig werd overgeschreven op de burgerlijke stand, niet gegrond verklaart, daar de vrouw genoemde gemeenschap niet heeft aanvaard binnen de termijn van drie maanden en veertig dagen

welke op die datum was ingegaan, en het «niet raadzaam» acht de draagwijdte na te gaan van de bewoordingen van eiseres in een brief aan haar raadsman van 26 oktober 1966 waarin zij, in antwoord op een verzoek tot betaling van ereloonprovisie, schreef: «Ik heb voor het ogenblik geen geld. Het is uw taak, mijnheer de advocaat, zo spoedig mogelijk het nodige te doen voor de verkoop van het huis», waaruit zij haar stilzwijgende aanvaarding afleidde van de gemeenschap die genoemd onroerend goed omvatte, op grond dat: 1) «genoemde raadsman aan eiser in hoger beroep (verweerder) geen kennis heeft gegeven van dit verlangen of deze wil van gedaagde in beroep (eiseres)»; 2) «het niet ter zake dient dat de authenticiteit van de brief niet werd betwist voor de rechtbank, het volstaat dat dit middel (de betwisting van de vaste dagtekening van dit bescheid) voor het hof wordt opgeworpen»; 3) «hoewel de (genoemde) brief... een vaste dagtekening heeft tussen gedaagde in hoger beroep en haar raadsman..., die hem bij het dossier heeft gevoegd als een brief die hij binnen de bedoelde termijn had ontvangen... hij daarentegen ten opzichte van eiser in hoger beroep slechts een vaste dagtekening zou kunnen hebben op een van de wijzen bepaald bij artikel 1328 van het Burgerlijk Wetboek» — en uit deze overwegingen besluit dat «het litigieuze bescheid, in elk geval, niet kon worden beschouwd als een daad van stilzwijgende aanvaarding van de gemeenschap die binnen de wettelijke termijn werd verricht...», en doordat het arrest bovendien afwijzend beschikt over het subsidiaire aanbod van eiseres om door alle rechtsmiddelen, getuigenissen en vermoedens inbegrepen, te bewijzen dat de hierboven aangevoerde brief wel degelijk op 26 oktober 1966 was toegezonden, op grond dat om te bewijzen dat deze brief een daad van aanvaarding van de gemeenschap was, zij «een van de bewijsmiddelen bepaald bij artikel 1328 van het Burgerlijk Wetboek moest toepassen»;

terwijl, eerste onderdeel, de aanvaarding van de gemeenschap door de vrouw na de echtscheiding een eenzijdige daad is waarvan de geldigheid niet onderworpen is aan de voorwaarde dat de man ervan kennis heeft gekregen vóór het verstrijken van de termijnen gesteld bij artikel 1463 van het Burgerlijk Wetboek; door te weigeren de draagwijdte van de bewoordingen van de brief van 26 oktober 1966 na te gaan en door te weigeren dit bescheid als een daad van stilzwijgende aanvaarding van de gemeenschap te beschouwen om de eerste van bovenvermelde redenen, het arrest deze wettelijkheid heeft geschonden;

tweede onderdeel, artikel 1328 van het Burgerlijk Wetboek de openbare orde niet raakt en verweerder er dus geldig van kon afzien zich op deze wetsbepaling te beroepen door, in eerste aanleg, de datum niet te betwisten van de brief waardoor eiseres voor de rechtbank wilde bewijzen dat zij de gemeenschap stilzwijgend had aanvaard binnen de wettelijke termijn; het middel dat eiseres in haar conclusie van hoger beroep, regelmatig had afgeleid uit het ontbreken van een betwisting van verweerder door de eerste rechter, bijgevolg, slechts met schending van de artikelen 6, 1134 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek kon worden verworpen om de tweede van bovenvermelde redenen; door het ontbreken van een betwisting te doen slaan op de authenticiteit van de brief, zonder rekening te houden met de datum, het arrest althans de artikelen 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek inzake de bewijskracht van de conclusie van eiseres heeft geschonden;

derde onderdeel, de brief van 26 oktober 1966 op zichzelf of, althans in zover hij, door de onderrichtingen van eiseres aan haar raadsman, uiterlijk haar eenzijdige wil om de gemeenschap te aanvaarden deed blijken, geen «akte» was in de zin van artikel 1328 van het Burgerlijk Wetboek of niet als zodanig in de zaak in aanmerking kon worden genomen, en verweerder, derhalve, geen aanspraak kon maken op de bijzondere bescherming die door deze

wetsbepaling ten voordele van derden met betrekking tot de dagtekening van de onderhandse akte is ingesteld; door de rechtsvordering te verwerpen en door subsidiair bewijsaanbod van de hand te wijzen op grond van voormelde redenen afgeleid uit de toepassing van artikel 1328 van het Burgerlijk Wetboek, het arrest deze wetsbepaling alsmede de artikelen 1165, 1315, 1320, 1322 van hetzelfde wetboek en 97 van de Grondwet heeft geschonden;

vierde onderdeel, de slotgevolgtrekking «in elk geval» van de beslissing aldus is afgeleid uit een geheel van gegevens die de in het middel aangeduide bepalingen van het Burgerlijk Wetboek overtreden, zodat het arrest, in zijn beschikkend gedeelte, niet passend met redenen is omkleed en artikel 97 van de Grondwet schendt:

Wat het eerste onderdeel betreft:

Overwegende dat uit het arrest blijkt dat het Hof van beroep steunt op de doorslaggevende overweging dat eiseres, door haar brief van 26 oktober 1966, die zij aan haar raadsman had gezonden en waaruit zij het bewijs wilde afleiden dat zij de ontbonden gemeenschap binnen de wettelijke termijn had aanvaard, zodanige aanvaarding niet regelmatig kon bewijzen, omdat dit geschrift ten opzichte van verweerder geen vaste dagtekening had verkregen, daar niet was voldaan aan een van de voorwaarden die daartoe bij artikel 1328 van het Burgerlijk Wetboek worden vereist;

Dat dit onderdeel van het middel derhalve steunt op een onjuiste uitlegging van het arrest en van belang ontbloomt is in zover het overwegingen van het arrest becritiseert die zonder invloed zijn op de wettelijkheid van zijn beschikkend gedeelte;

Wat het tweede onderdeel betreft:

Overwegende dat uit de processtukken blijkt dat verweerder aan de eerste rechter heeft gevraagd om de rechtsvordering van eiseres «niet ontvankelijk of gegrond» te verklaren, door enkel aan te voeren dat zij 'de gemeenschap niet binnen drie maanden en veertig dagen ter griffie heeft aanvaard'; dat zij geacht wordt van de gemeenschap afstand te hebben gedaan';

Dat uit de becritiseerde redenen van het arrest blijkt dat het Hof van beroep heeft gesteld dat geen afstand van verweerder om zich te beroepen op het gebrek aan vaste dagtekening te zijnen opzichte van de brief gedateerd van 26 oktober 1966, kon worden afgeleid uit het verweer dat verweerder aldus, voor de eerste rechter, tegen de rechtsvordering van eiseres had aangevoerd;

Dat bijgevolg het arrest de ontvankelijkheid wettelijk verantwoordt van het middel dat verweerder voor het Hof van beroep heeft voorgedragen en op het gebrek aan vaste dagtekening van de brief van 26 oktober 1966 is gesteund;

Dat dit onderdeel van het middel niet kan worden aangenomen;

Wat het derde onderdeel betreft:

Overwegende dat, van toen af eiseres beweerde door haar op 26 oktober 1966 aan haar raadsman gezonden brief een bewijs te leveren, dat aan verweerder kon worden tegengeworpen, van een eenzijdige uiting van haar wil om de gemeenschap binnen de wettelijke termijnen te aanvaarden, het arrest wettelijk overweegt dat dit geschrift een onderhandse akte is in de zin van artikel 1328 en dat ze dus enkel vaste dagtekening kon hebben ten opzichte van verweerder volgens een van de in dit artikel bepaalde wijzen;

Dat dit onderdeel van het middel naar recht faalt;

En overwegende dat de verwerping van de eerste drie onderdelen de verwerping van het vierde onderdeel meebrengt;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1315, 1316, 1341, 1348, 1349, 1353 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet;

doordat, ter verwerping van het subsidiaire aanbod dat eiseres regelmatig bij conclusie had gedaan tot bewijs door alle rechtsmiddelen, getuigenissen en vermoedens inbegrepen, «dat zij tussen 20 juni en 30 oktober 1966 herhaaldelijk haar bedoeling en haar wil had doen blijken om haar aandeel van de gemeenschap die kort geleden was ontbonden (door de echtscheiding van de partijen) te verkrijgen en onder meer haar verlangen het gemeenschappelijk onroerend goed te doen verkopen en ervan haar aandeel te verkrijgen», waaruit zij haar aanvaarding van genoemde gemeenschap binnen de termijn van artikel 1463 van het Burgerlijk Wetboek afleidde en om dientengevolge, bij wijziging de rechtsvordering tot vereffening en verdeling van eiseres tegen verweerder niet gegrond te verklaren, het arrest, na gesteld te hebben dat zo de aanvaarding van de gemeenschap door de vrouw stilzwijgend kan zijn, ze niettemin een ondubbelzinnig karakter moet hebben, er enkel aan toevoegt «dat, ten deze, dit karakter niet uit getuigenissen en nog minder uit vermoedens kan blijken»;

terwijl, eerste onderdeel, de aldus in geheel algemene bewoordingen vermelde uitsluiting van de getuigenissen en vermoedens wanneer het te bewijzen feit een ondubbelzinnig karakter moet hebben, zowel door de beperking die ze instelt als door de verwarring die ze begaat tussen de toelaatbaarheid van deze bewijsmiddelen en de beoordeling van het feit waarvan het bewijs werd geleverd, de gezamenlijke in het middel aangeduide wetsbepalingen schendt;

tweede onderdeel, de toepassing van deze uitsluiting «ten deze», zonder andere aanduiding, niet antwoordt op het aanbod dat door eiseres regelmatig bij conclusie werd gedaan (schending van artikel 97 van de Grondwet); de reden in elk geval dubbelzinnig en onzeker is, wat gelijk staat met het ontbreken van reden, in zover ze het niet mogelijk maakt na te gaan of het aanbod werd verworpen wegens de aard van het feit of wegens de tekst ervan (schending van dezelfde wetsbepaling);

Overwegende dat, tot staving van het subsidiaire bewijsaanbod in de aanvullende conclusie van eiseres, deze laatste enkel aanvoerde «dat de stilzwijgende aanvaarding van een ontbonden gemeenschap door alle rechtsmiddelen, getuigen en vermoedens inbegrepen, kan worden beezen»;

Overwegende dat het arrest, na woordelijk het aanbod van eiseres te hebben overgenomen «door alle rechtsmiddelen, getuigen en vermoedens inbegrepen te bewijzen,... 2) dat zij tussen 20 juni en 30 oktober 1966 herhaaldelijk haar bedoeling en haar wil heeft doen blijken om haar aandeel van de onlangs ontbonden gemeenschap te verkrijgen en onder meer haar verlangen het gemeenschappelijk onroerend goed te doen verkopen en ervan haar aandeel te verkrijgen», er dienaangaande op wijst «dat zelfs zo de in artikel 1463 bedoelde aanvaarding volgens de rechtspraak stilzwijgend kan zijn, ze niettemin een ondubbelzinnig karakter moet hebben; dat ten deze dit karakter niet uit getuigenissen en nog minder uit vermoedens kan blijken; dat deze vordering niet gegrond is»;

Overwegende dat aldus, enerzijds, blijkt dat, verre van op algemene wijze de toelaatbaarheid van een bewijs door getuigen en vermoedens uit te sluiten wanneer het te bewijzen feit een ondubbelzinnig karakter moet hebben, het arrest, door een soevereine beoordeling, stelt «dat ten deze» de door eiseres voorgestelde toepassing van het bewijs door getuigen en vermoedens het dubbelzinnig karakter niet kon doen verdwijnen van de door haar aangevoerde stilzwijgende aanvaarding van de ontbonden

gemeenschap, en dat, anderzijds, het arrest passend en ondubbelzinnig antwoordt op het aanbod van bewijs zoals het was opgesteld ;

Dat het middel feitelijke grondslag mist ;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening ;

Veroordeelt eiseres in de kosten.

HOF VAN BEROEP TE GENT

Kamer van inbeschuldigingstelling. — 25 juni.

Voorzitter dwn. : M. A. Soenens.

Raadsheren : M.M. W. de Clercq en A. Desplenter.

Substituut-procureur-generaal : M. Steelandt.

Ambtelijke opdracht. — Uitgaande van buitenlandse onderzoeksrechter. — Art. 873 Ger. W. — Machtiging tot uitvoering van Minister van Justitie. — Schriftelijke kennisgeving door procureur-generaal via procureur des Konings aan Belgische onderzoeksrechter. — Weigering van uitvoering zonder voorlegging van ministeriële machtiging. — Hoger beroep van openbaar ministerie tegen dit bevelschrift. — Ontvankelijkheid. — Gegrondheid.

1. Het hoger beroep ingesteld door het openbaar ministerie tegen het bevelschrift, waarbij de daartoe georderde Belgische onderzoeksrechter weigert een ambtelijke opdracht uitgaande van een buitenlandse onderzoeksrechter, — in casu een Franse onderzoeksrechter —, uit te voeren, is ontvankelijk.
2. Terwijl uit de stukken van de strafrechtspleging blijkt dat de bij artikel 873 van het Gerechtelijk Wetboek vereiste machtiging van de Minister van Justitie schriftelijk ter kennis werd gebracht door de procureur-generaal aan de bevoegde procureur des Konings, die deze brief in origineel aan de onderzoeksrechter doorstuurde met vordering tot uitvoering van de ambtelijke opdracht, volstaat deze brief, en kan door de onderzoeksrechter niet worden geëist dat de ministeriële brief zelf hem zou worden voorgelegd. Door « machtiging van de Minister van Justitie » beoogt de wet het principe van de ministeriële toelating en niet het geschreven stuk (*instrumentum*).

Vordering van het O.M.

Gelet ou de ambtelijke opdracht dd. 23 februari 1971 van de heer Pierre Thiabaud, onderzoeksrechter in het « Tribunal de Grande Instance » te Epinal (Frankrijk), gericht tot de heer onderzoeksrechter in de rechtbank van eerste aanleg te Y..., ertoe strekkend de bestuurder van de vrachtwagen met oplegger, geïmmatriculeerd onder nummerplaat W.F. 272, te vereenzelvigen en te verhoren ;

Gelet op de machtiging die ons door de minister van Justitie, op 3 mei 1971, overeenkomstig art. 873 van het Gerechtelijk Wetboek werd verleend om tot uitvoering van deze ambtelijke opdracht over te gaan ;

Gelet op het bevelschrift dd. 15 juni 1971 van de heer X., onderzoeksrechter in de rechtbank van eerste aanleg te Y..., bevelschrift waarbij beschikt wordt dat er niet kan overgegaan worden tot de uitvoering van voornoemde ambtelijke opdracht, vooraleer de ministeriële machtiging hem wordt voorgelegd ;

Gelet op het hoger beroep door de procureur des

Konings te Y... tegen dit bevelschrift op 16 juni 1971 ingesteld ;

Overwegende dat dit hoger beroep ontvankelijk is en gegrond ;

1. Nopens de ontvankelijkheid van het hoger beroep van de procureur des Konings :

Overwegende dat de onderzoeksrechter regelmatig gevat werd overeenkomstig art. 13 van het Verdrag dd. 15 augustus 1874 gesloten tussen België en Frankrijk betreffende de uitleveringen ; dat de onderzoeksrechter verplicht is die rogatoire opdracht uit te voeren (art. 873 Gerechtelijk Wetboek) ;

Overwegende dat het Hof van beroep, Kamer van inbeschuldigingstelling, bevoegd is om kennis te nemen van het verzet van de procureur des Konings tegen het door de onderzoeksrechter verleende bevelschrift, waarbij deze magistraat weigert over te gaan tot de uitvoering van een ambtelijke opdracht (zie o.m. : Gent, 11 februari 1913, Pas. 1913, II, 87 ; « Les Nouvelles » - Procédure pénale - Boek II, band 1, nrs. 111 en volg. ; R.P.D.B. - Tw. Commission rogatoire, nrs. 124 en 125) ;

2. Wat de grond betreft :

Overwegende dat de machtiging van de minister van Justitie tot uitvoering van de ambtelijke opdracht werd verleend, door bemiddeling van het ambt van de procureur-generaal bij het Hof van beroep te Gent ;

Dat het verlenen van de ministeriële machtiging door middel van een brief van 10 mei 1971 (met vermelding van de referetes) gemeld werd, door de Procureur-generaal ondertekend, en gericht tot de procureur des Konings te Y. ;

Dat deze brief in origineel door laatstgenoemde magistraat aan de onderzoeksrechter werd overgemaakt bij kantbrief van 10 mei 1971 ;

Overwegende dat de argumentatie van het aangevochten bevelschrift blijkbaar berust op een verwarring der principes ;

Overwegende dat het evident is dat de wet door « machtiging van de minister van Justitie » het principe van de ministeriële toelating heeft beoogd en niet het geschreven stuk (*instrumentum*) ;

Overwegende ten andere dat de onderzoeksrechter zijn bevoegdheid niet put uit de ministeriële machtiging maar wel uit de hieruit voortvloeiende vordering van de procureur des Konings ;

Overwegende dat door te beschikken dat de (schriftelijke) machtiging van de minister van Justitie hem dient voorgelegd te worden, de onderzoeksrechter X... niet enkel het bestaan ervan ten onrechte betwist, doch bovendien hetgeen door de procureur-generaal schriftelijk en uitdrukkelijk bevestigd wordt impliciet in twijfel trekt ;

Overwegende dat het Hof van beroep te Gent (Kamer van inbeschuldigingstelling), bij arrest van 16 januari 1970 inzake « Etablissements Varmi », de principes van de ministeriële machtiging inzake rogatoire commissies heeft vastgelegd ;

Overwegende dat in deze omstandigheden het aangevochten bevelschrift meer weg heeft van tergerij dan van een gezonde en doelmatige benadering der rechtsprincipes ;

Gelet op art. 13 van het Verdrag dd. 15 augustus 1874 tussen België en Frankrijk betreffende de uitleveringen ; de art. 873 en 874 van het Gerechtelijk Wetboek ; de art. 27 van het K.B. van 14 maart 1968 en 33 van het K.B. van 16 maart 1968, alsook de art. 9, 61, 218, 228, 235, 539 van het Wetboek van Strafvordering, alsook op de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken ;

Vordert,

dat het aan het Hof, Kamer van inbeschuldigingstelling, moge behagen, het aangevochten bevelschrift te niet te doen en opnieuw wijzend :

1) vast te stellen dat uit de stukken van de strafrechtspleging, en meer bepaald uit de brief van 10 mei 1971 van de procureur-generaal, voldoende blijkt dat de machtiging van de minister van Justitie werd verleend, tot het uitvoeren van de ambtelijke opdracht dd. 23 februari 1971, uitgaande van de heer Thiabaud, onderzoeksrechter in het « Tribunal de Grande Instance » te Epinal (Frankrijk) ;

2) te bevelen dat de onderzoeksrechter X... te Y..., zonder verwijl zal overgaan tot het uitvoeren van deze ambtelijke opdracht.

Arrest

Gezien de schriftelijke vordering van de heer procureur-generaal dd. 19 juni 1971 ;

Gehoord de heer Steelandt, substituut procureur-generaal, in zijn vordering, in het Nederlands ;

Overwegende dat het Openbaar ministerie op 16 juni 1971 tijdig en op geldige wijze hoger beroep heeft ingesteld tegen een bevelschrift dd. 15 juni 1971 van de heer X..., onderzoeksrechter in de rechtbank van eerste aanleg te Y..., bevelschrift waarbij beschikt wordt dat er niet kan overgegaan worden tot de uitvoering van de ambtelijke opdracht dd. 23 februari 1971 van de heer Pierre Thiabaud, onderzoeksrechter in het « Tribunal de Grande Instance » te Epinal (Frankrijk) vooraleer de ministeriële machtiging hem wordt voorgelegd ;

Overwegende dat de machtiging van de minister van Justitie tot uitvoering van de ambtelijke opdracht werd verleend door bemiddeling van het ambt van de procureur-generaal bij het Hof van beroep te Gent ;

Dat het verlenen van de ministeriële machtiging door middel van een brief van 10 mei 1971 (met vermelding van de refertes) gemeld werd, door de procureur-generaal ondertekend, en gericht tot de procureur des Konings te Y... ;

Dat deze brief in origineel door laatstgenoemde magistraat aan de onderzoeksrechter werd overgemaakt bij kantbrief van 10 mei 1971 ;

Overwegende dat de wet door « machtiging van de minister van Justitie » het principe van de ministeriële toelating heeft beoogd en niet het geschreven stuk (instrumentum) ;

Om deze redenen,

Het Hof, Kamer van inbeschuldigingstelling ;

Gelet op art. 13 van het Verdrag van 15 augustus 1874 tussen België en Frankrijk betreffende de uitleveringen ; de art. 873 en 874 van het Gerechtelijke Wetboek ; de art. 27 van het K.B. van 14 maart 1968 en 33 van het K.B. van 16 maart 1968, alsook de art. 9, 61, 218, 228, 235, 539 van het Wetboek van Strafvordering, alsook op de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken ;

Ontvangt het hoger beroep, verklaart het gegrond ;

Doet het aangevochten bevelschrift teniet en opnieuw wijzend :

1) stelt vast dat uit de stukken van de strafrechtspleging en meer bepaald uit de brief van 10 mei 1971 van de procureur-generaal, voldoende blijkt dat de machtiging van de minister van Justitie werd verleend, tot het uitvoeren van de ambtelijke opdracht dd. 23 februari 1971, uitgaande van de heer Thiabaud, onderzoeksrechter in het « Tribunal de Grande Instance » te Epinal (Frankrijk) ;

2) beveelt dat de onderzoeksrechter X... te Y..., zonder verwijl zal overgaan tot het uitvoeren van deze ambtelijke opdracht.

NOOT. — Tegen dit arrest is er geen beroep in cassatie aangetekend.

Zie in dezelfde zin : Gent - K.I. - 16 januari 1970, niet gepubliceerd, waar het om dezelfde onderzoeksrechter ging.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

2e Kamer. — 10 februari 1971.

Voorzitter : M. De Bie.

Rechters : Mevrouw Sans en Mr. Buysse.

Openbaar ministerie : M. Van der Planken.

Advocaten : Mrs. De Fleurquin en Celis.

Echtscheiding. — Gevolgen. — Rrt. 298, eerste lid, B.W. — Toepasselijk bij echtscheiding op grond van onderhoud van bijzit. — Verkorting van de termijn van drie jaar. — Gewichtige redenen.

Art. 298, eerste lid, B.W., volgens hetwelk de schuldige echtgenoot en zijn medeplichtige, wanneer echtscheiding is toegestaan op grond van overspel, eerst na verloop van een termijn van drie jaren, te rekenen van de echtscheiding, een huwelijk met elkaar mogen aangaan, is ook toepasselijk wanneer echtscheiding tegen de man is toegestaan op grond van onderhoud van bijzit.

Ten deze bepaalt de rechter een kortere termijn, nu blijkt dat slechts nadat de vrouw sedert jaren overspelige betrekkingen had onderhouden en de man vruchteloos gepoogd had haar te doen terugkeren, de man met zijn medeplichtige een onregelmatig gezin gevormd heeft, dat een duurzaam karakter blijkt te hebben, zodat het wenselijk is deze toestand te regulariseren, zulks tevens in het belang van het kind van partijen dat in het nieuwe gezin is opgenomen.

H. t./ K.

Aangezien de rechtspleging regelmatig is ;

Hoofdeis :

Aangezien blijkens het inleidend verzoekschrift de vordering gesteund is op overspel ;

Aangezien blijkt uit een vonnis der rechtbank van eerste aanleg, zetelende te Antwerpen, 7de kamer, rechtdoende in strafzaken, dd° 9 maart 1964, in kracht van gewijsde, dat verwerende partij veroordeeld werd uit hoofde van overspel met Cl. ;

Overwegende dat de vordering derhalve gegrond is ingevolge art. 229 van het burgerlijk wetboek ;

Hoede van het kind :

Overwegende dat het minderjarig kind Harry, geboren op 12 januari 1957, vanaf het ogenblik van de feitelijke scheiding van partijen, steeds bij eiser gebleven is ;

dat verweerster zich trouwens gedraagt naar de wijsheid van de rechtbank en geen enkele vordering stelt ;

Tegeneis :

Aangezien blijkens de besluiten de vordering gesteund is op onderhoud van bijzit;

Aangezien het blijkt uit een vonnis dezer rechtbank, 7de kamer, dd° 26 december 1967, in kracht van gewijsde, dat verweerder veroordeeld werd uit hoofde van onderhoud ener bijzit, de genaamde ...;

Overwegende dat de vordering derhalve gegrond is ingevolge art. 230 B.W.B.;

Verkorting termijn om te hertrouwen.

Overwegende dat verweerder op tegeneis, bij toepassing van art. 298 B.W.B., de toelating vraagt om te huwen na verloop van drie maanden na de overschrijving van de echtscheiding;

Overwegende dat art. 298 B.W.B. van toepassing is zowel in geval van overspel als van onderhoud van bijzit (De Page I nr. 611 bis);

Overwegende dat, om een verkorting te bekomen van de voorzienne termijn van drie jaren, er gewichtige redenen dienen te bestaan; (Pasquier nr. 416);

Overwegende dat de wet de appreciatie van de al of niet zwaarwichtige redenen aan de rechtbank overlaat;

Overwegende dat volgens de rechtspraak het enkele feit dat de verhouding reeds verschillende jaren voortduurt, geen voldoende reden is om een kortere termijn toe te staan;

Overwegende dat een dergelijk verzoek aan een grondig onderzoek dient onderworpen;

Overwegende dat, zoals verweerder op tegeneis het voorhoudt, zijn verhouding met een andere vrouw, niet de oorzaak is geweest van de mislukking van het huwelijk van partijen;

Overwegende dat het inderdaad uit de bundels blijkt dat het eiseres op tegeneis is die het echtelijk dak verlaten heeft en sedert december 1962 overspelige betrekking onderhoudt;

dat het tevens blijkt dat ze zich niet om haar kinderen bekommerde;

Overwegende dat verweerder op tegeneis slechts na vruchteloos gepoogd te hebben om zijn echtgenote er toe aan te zetten de echtelijke woning te vervoegen, in 1966 een onregelmatig gezin is gaan vormen;

dat de kinderen van partijen in het gezin opgenomen werden;

Overwegende dat het huidig onregelmatig gezin van verweerder op tegeneis een duurzaam karakter blijkt te hebben, zodat het wenselijk voorkomt deze toestand te regulariseren, zulks tevens in het belang van het nog minderjarige kind Harry (de twee oudste kinderen meerderjarig geworden zijnde); en

Overwegende dat echter verweerder op tegeneis zelf de procedure nodeloos lang heeft laten aanslepen zodat de hoogdringendheid niet kan weerhouden worden in die mate zoals verlangd door verweerder op tegeneis;

Overwegende dat het billijk voorkomt de termijn om een nieuw huwelijk af te sluiten met H. zou herleid worden op één jaar te rekenen van de dag van de overschrijving van het huidig vonnis in de register van de burgerlijke stand;

.....

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BOEKBESPREKING

Bibliographie Juridique Roumaine 1944 - 1968, samen-, gesteld door een groep medewerkers van het **Institut de recherches juridiques de l'Académie de la République Socialiste de Roumanie** o.l.v. Prof. Dr. Traian Ionasco — coördinatie: Dragos Rusu, Boekarest, 1969, 410 p.

Het recht der Oost-Europese staten is voor de Westerse jurist over het algemeen weinig toegankelijk, al is het maar omwille van de taalbarrière. Nochtans is de ontwikkeling van deze rechtstelsels sedert het einde van de tweede wereldoorlog ongemeen belangwekkend.

Het is dan ook met wetenschappelijke vreugde dat de publikatie van een selectieve bibliografie over het Roemeense recht, in het Roemeens en in het Frans uitgegeven onder de auspiciën van de Association internationale des sciences juridiques, zal worden begroet.

Deze bibliografie, waaraan kennelijk de grootste zorg werd besteed, bevat een rijke keuze uit de werken van Roemeense rechtsgelcerden, welke tussen 23 augustus 1944 — (datum van de z.g. « renversement de la dictature fasciste » en van het « début de la révolution populaire, anti-impérialiste ») — en 23 augustus 1968 in Roemenië of in het buitenland werden gepubliceerd. Deze werken werden gegroepeerd in vijftien afdelingen, welke beantwoorden aan de omlijning van de verscheidene rechtsgebieden, zoals die doorgaans in de socialistische rechtstelsels wordt aangenomen. Deze vijftien afdelingen worden voorafgegaan door een afdeling « *Questions de référence* ».

Wat deze bibliografie bijzonder interessant maakt, is de inlassing voor elke afdeling van een korte uiteenzetting in de Franse taal over de stand van zaken m.b.t. de betrokken rechtstak. « ...les introductions ont pour but d'offrir au juriste, surtout au juriste de l'étranger, une image — quoique sommaire, peut-être, mais bien claire — du droit et de la science juridique roumaine et elles servent, en même temps, de présentation des bibliographies des différentes branches du droit » (Voorwoord, door T. Ionasco, p. 14). Het vooropgezette doel, een klare schets van elke rechtstak, mag als volkomen bereikt worden beschouwd.

De aanduiding van de zestien afdelingen en van de auteurs van de inleidingen — de grootste Roemeense specialisten terzake — laat op zichzelf reeds vermoeden welke schat aan gegevens deze bibliografie over het Roemeense recht bevat:

I. — Naslagwerken (bibliografieën, wetboeken, rechterlijke en scheidsrechterlijke jurisprudentie, tijdschriften, encyclopedieën en woordenboeken, studiebundels) - Dragos Rusu;

II. — Algemene staats- en rechtsleer — Anita M. Naschitz;

III. — Grondwettelijk recht — Ion Vintu;

IV. — Administratief recht — Ion Vintu en Mircea Anghelene;

V. — Financieel recht (Openbare financiën) — Ion Gliga;

VI. — Burgerlijk recht — Traian Ionasco en Yolanda Eminesco;

VII. — Familierecht — Aurelian Ionasco;

VIII. — Agrarisch recht, recht van de coöperatieven, recht van de bodem — Salvator Bradeana;

IX. — Arbeidsrecht — Leonid Miller;

X. — Strafrecht — Vintila Dongoroz;

XI. — Rechterlijke organisatie, de « procuratura », staatsarbitrage, notariaat, het beroep van advocaat, juridische functies — Savelly Zilberstein;

- XII. — Gerechtelijk privaatrecht — Savely Zilberstein ;
 XIII. — Strafprocesrecht — Siegfried Kahane ;
 XIV. — Internationaal publiek recht — Alexandru Bolintineanu ;
 XV. — Internationaal privaatrecht — Ion Nestor ;
 XVI. — Rechtsgeschiedenis en Romeins recht — Vladimir Hanga.

Volledigheidshalve moge worden aangestipt dat onder het burgerlijk recht volgende materies ressorteren : Algemeen deel — Fysische personen — Rechtspersonen — Eigendom en andere zakelijke rechten — Verbintenissen Onregelmatige daad — Erfrecht.

Het werk is keurig uitgegeven. Voor de beoefenaars van het vergelijkend recht en, meer in het algemeen, voor wie belangstelt in de ontwikkeling van een nieuw recht, kan de *Bibliographie Juridique Roumaine 1944-1968* sterk worden aanbevolen.

Prof. Dr. L. P. Suetens

BALIELEVEN

Verbond van Belgische Advokaten.

Kongres te Verviers - 25 en 26 september 1971.

Het Verbond van Belgische advokaten zond onderstaande omzendbrief aan zijn leden.

* * *

Geachte Confrater,

Wat denk de huidige samenleving over de advocaat ? Wat wordt van hem verwacht ? Wat moet de advocaat morgen zijn om te beantwoorden aan zijn opdracht ?

Dit is het thema van het kongres dat het Verbond van Belgische Advokaten te Verviers zal houden op 25 en 26 september 1971 onder het patronaat van de Nationale Orde van Advokaten. Het is ons een genoegen er U op uit te nodigen.

De inleidingen zullen gehouden worden door personen vreemd aan de balie en die representatief zijn voor de openbare opinie.

Het belang van deze debatten zal U zeker niet ontgaan.

Het programma luidt als volgt :

Zaterdag 25 september 1971

In het Gerechtsgebouw te Verviers (waar een dienst van simultaanvertaling verzekerd is).

9 u. 45 : Verwelkoming van de deelnemers

10 u. : Statutaire algemene vergadering. — Verwelkoming door de Stafhouder van Verviers. — Toespraak van de Voorzitter. — Goedkeuring van de verslagen van de Sekretaris-generaal en van de Algemene penningmeester. — Statutaire verkiezingen.

10 u. 45 : Toespraak door Stafhouder A. De Gryse, Deken van de Nationale Orde van Advokaten.

11 u. 15 - 12 u. 30 : Werkvergadering.

13 u. : Lunch in het restaurant « Le Vatel », rue de Liège, te Verviers.

14 u. 30 - 17 u. 30 : Werkvergadering.

18 u. : Ontvangst door het Schepencollege in het Stadhuis.

20 u. 30 : Diner en danspartij in de salons van de Société Royale d'Harmonie te Verviers (avondkledij).

Zondag 26 september 1971.

13 u. : Lunch in het Eurotel te Balmoral-Spa.

De confraters die wensen tussen te komen in de debatten worden verzocht het vooraf mede te delen aan het secretariaat van het Verbond met opgave van het voorwerp van hun tussenkomst.

De kandidaturen voor de vrijkomende mandaten bij de statutaire verkiezingen, zijn in te dienen bij de Sekretaris-generaal, Mr. Jaak Van Waeg, Bronstraat 113, 1060 Brussel.

Wij hopen het genoegen te hebben U te verwelkomen, samen met uw echtgenote (echtgenoot) of andere leden van uw familie, die zullen kunnen deelnemen aan alle manifestaties van dit kongres, buiten het eigenlijk beroepsgedeelte.

Inmiddels verblijven wij, geachte Confrater, met dienstwillige gevoelens.

De Sekretaris-generaal,

Jacques de Suray / Jaak Van Waeg

De Voorzitter,

Louis Gielen

Programma van de Werkvergaderingen

« Zoals ons Verbond de advokatuur van heden en morgen ziet ».

1. Toespraak door Stafhouder A. De Gryse, Deken van de Nationale Orde.
2. De advocaat en de zakenwereld, door de heer René Carton uit Doornik, Ere-Advokaat-Bedrijfsjurist.
3. De advocaat en de middenstand, door de heer Lucien Mortier, doktor in de rechten, rekenkundig en fiscaal deskundige raad van het Syndicaal Verbond van de Middenstandsklassen van België.
4. De advocaat en de werknemerswereld, door de Heer Alfred Delorme, Adjunct-Sekretaris-Generaal van de F.G.T.B.
5. De advocaat en het sociale milieu, door de Heer Franz E.P. Van Walle, sociaal assistent, afgevaardigde bij de Jeugdbescherming te Antwerpen.
6. Het antwoord van de balie, door Mr. Fernand Coupé.

Balie van Antwerpen.

Samenstelling van de Raad der Orde.

Stafhouder : Mr. E. Boonen. Leden : Mr. Rombaut Louis ; Mr. Buysse Eugène ; Mr. De Cooman Jean ; Mr. Van Doorselaere Pierre ; Mr. Marck Jos ; Mr. Debergh André ; Mr. Vroman Henry ; Mr. Segers Hubert ; Mr. Lambrechts Filip ; Mr. Lambrechts Francis ; Mr. Den Haerynck Jozef. Mr. Van Goethem Jos ; Mr. Wostyn Denise ; Lenaerts Jan.

Balie van Turnhout.

Samenstelling van de Raad der Orde.

Stafhouder : Mr. Schuermans Raymond. Leden : Mr. Van Damme Marcel, Mr. Van Gorp Herman, Mr. Wouters Frans, Mr. De Vel Francis, Mr. De Canniere Jacques, Mr. Demet André. Sekretaris : M. Demet André.

Balie van Leuven.

Samenstelling van de Raad der Orde.

Stafhouder : Mr. Nelissen-Grade Hervé. Leden : Mr. Baeté Wilfried, Mr. Vertessen Paul, Mr. Hubrechts Karel, Mr. Willemaers Luc, Mr. Huybens Florent, Mr. Mombaerts Armand, Mr. Verlooy Jules, Mr. Declerck Frans.

Balie van Kortrijk.

Samenstelling van de Raad der Orde.

Stafhouder : Mr. Joseph Beele. Leden : Mr. Albert De Gryse, Mr. Pierre Roose, Mr. Maurice Claeys, Mr. Pierre Gillon, Mr. Joris De Clerck, Mr. Albert Leuridan, Mr. André Malfait, Mr. Guy Van den Bergh, Mr. Jacques D'Hulst, Mr. Georges Gheysen, Mr. Michel Albers, Alberic Van Eeckhout, Mr. Willy Lietaar, Mr. André Kempinaire.

Balie van Mechelen

Samenstelling van de Raad der Orde.

Stafhouder : Mr. K.J. Van den heuvel ; leden : Mr. J. Van Werf, Mr. J. Verhavert, Mr. V. De Wachter, Mr. A. Poupez de Kettenis, Mr. J. Lens, Mr. J. Maerten, Mr. J. Wuyts, Mr. J. De Ridder.

Vlaamse Conferentie van de balie bij het Hof van Beroep te Gent.

Samenstelling van het bestuur.

Voorzitter : Mr. Nuytink Jozef ; ondervoorzitter : Mr. Verschoore Jacqueline ; secretaris : Mr. Van Damme Antoon ; schatbewaarder : Mr. De Preter Jean Charles ; leden : Mr. Martens Wilfried, Mr. Van Eeckhout Piet, Mr. Ryckaert Arsène, Mr. Mestrum Hubert ; verantwoordelijken voor de vervangingsdienst : Mr. Baert Geert, Mr. Van Laeres Annie-Rozie ; vertegenwoordiger der stagiaires : Mr. Windey Marc.

Vlaamse Conferentie der balie van Antwerpen.

Samenstelling van het bestuur.

Voorzitter : Mr. E. Lauwers ; ondervoorzitters : Mr. D. Wostyn, Mr. H. Claessen, Mr. H. De Winter ; sekretarissen : Mr. H. Lange, Mr. E. Van Vliet ; sport : Mr. P. Van den Bergh ; Penningmeester : Mr. C. Masson.

Conferentie der Jonge Balie te Kortrijk.

De Conferentie van de Jonge Balie te Kortrijk houdt haar openingsvergadering op zaterdag 2 oktober 1971 te 15.30 u. in het Gerechtsgebouw te Kortrijk.

De openingsrede wordt gehouden door Mr. Xavier Verhaeghe die zal handelen over «Ervaringen van een stagiair».

Onmiddellijk na de openingsvergadering wordt een receptie aangeboden.

s' Avonds om 19.30 u. gaat het traditioneel banket door in de zaal van het Hotel du Damier, Grote Markt, 42 te Kortrijk.

Vlaamse Conferentie der balie van Antwerpen.

Verslag over het jaar 1970-1971.

Weer is een jaar voorbij, zonder dat wij de tijd hebben gehad het te beseffen, en zonder dat ons de mogelijkheid werd gegund even te verpozen om van de voortschrijdende momenten te genieten.

De aaneenschakeling van activiteiten is zo intens geweest dat het onmogelijk was, zelfs voor de twee aangeduide sekretarissen, om ze allen nauwkeurig op te tekenen. Gelukkig zorgde onze Voorzitter, Me Jan Lenaerts meestal zelf, — wij kennen zijn groot vertrouwen in zichzelf — voor de nodige objectieve weergave in het groot persmedium, dat het door de Regering nog niet gecontroleerd Rechtskundig Weekblad is.

De activiteiten kunnen in de klassieke, doch postconclinaire indeling der drieluigheid worden ondergebracht. De ene waren streng intellectueel, nuchter zoals dat een vader past ; andere waren contestatair, hip of gewoon jeugdig als een zoon ; tenslotte, gingen bepaalde der vergaderingen er geestig, geestdriftig of zelfs geestrijk aan toe.

De plechtige openingszitting, op 17 oktober in de Assisenzaal, in aanwezigheid van alle prominenten, die men steeds en overal terugvindt, kan niet anders dan «uitdagerend» worden genoemd. Of Mr. Frederik Erdman nu aan de technologie gelooft, dan wel aan de sociale en culturele antropologie, is nog een open vraag.

Centraal stond echter in zijn betoog de mens, in wie hij gelooft en die hij wijs genoeg acht om de vrijheid en de schoonheid van de wereld van morgen te zullen verzekeren.

Als goede pater familias was onze voorzitter bezorgd om de weinig adekwante boekhoudkundige vorming van de leden van Balie en Magistratuur. Daarom nodigde hij Professor Grimbers uit om tijdens twee avonden een uiteenzetting te geven over de lektuur van vennootschapsboekhouding.

Zoals gebruikelijk bleef het groot publiek, dat niets wenst af te weten van dergelijke problemen, in haar onwetendheid en bij haar T.V.-drug,, terwijl de weinige uitverkorenen, die aan de belastingen een eerlijke boekhouding willen voorleggen, moedig en vastberaden aanwezig bleven.

Ook de interne vervangingsdienst startte onder impuls van de Voorzitter. Zoals alle grote revoluties, werd zij in de kiem gesmoord door de algemene onverschilligheid van het groot publiek.

Aan het kind zal echter zonder enige twijfel nieuw leven worden gegeven.

Tot de grote activiteiten van het tweede kwartaal behoort de voordracht, op 29 januari 1971, van onze Zuiderconfrater, Meester Isorni. Ontzettend talrijk waren degenen die hoopten eindelijk een antwoord te kunnen krijgen op de steeds weerkerende vraag te weten hoe het mogelijk is dat advocaten, in geweten, boosdoeners en misdadigers kunnen verdedigen. Het onderwerp « Les cas de conscience de l'avocat » moest hiervoor duidelijkheid brengen. Twee uur lang gaf Mr. Isorni ons in een vloeiende, boeiende, soms vurige taal, zijn visie over de gewetensproblemen ; hij aarzde niet zijn mening te verduidelijken, aan de hand van voorbeelden uit zijn eigen advocatenpraktijk.

In het kader van de intellectuele activiteiten moeten nog drie paneelgesprekken worden vernoemd. Op 20 februari onderhield confrater Moeremans de stagiairs over de problemen van de stage. Tegen alle tradities in werd er ditmaal niet over geld gesproken, zodat alle deelnemers het eensgezind konden worden, wat dan ook aanleiding heeft gegeven tot een verandering, door de Raad van de Orde, van het stagereglement.

Professor Herman Bekaert, Koninklijke commissaris, belast met de hervorming van de rechtspleging in strafzaken, kwam ons acht dagen later onderhouden over zijn titanenwerk. De meeste grieven, die hem op voorhand onder de vorm van een examenvragenlijst waren voorgelegd, werden door hem besproken en beantwoord, zodat iedereen de indruk opdeed dat het nieuw in-de-maak-zijnde straf-rechtsplegingswetboek alle toekomstige betwistingen zal uitschakelen, zoals zijn overspelige broer, het Gerechtelijk Wetboek, het thans tot ieders voldoening doet!

Daarvan waren wij alleszins overtuigd na de uiteenzetting, die beslagrechter Marc Groetaers ons op 22 mei jl. gaf. Deze gedetailleerde en essentieel op de praktijk gerichte voordracht in enkele woorden resumeren, is onmogelijk en trouwens nutteloos vermits een uitgebreid verslag hierover door, — wie kan het anders zijn? — de Voorzitter werd gepubliceerd in een van de laatste afleveringen van het R.W. De ruime belangstelling voor deze conferentie bewijst echter duidelijk dat, inderdaad, het nieuwe Gerechtelijk Wetboek alle problemen heeft uitgeschakeld.

Een andere categorie feiten en gebeurtenissen wil ik in het teken van de hippe-jeugd zien: losser, provocerend of vernieuwend.

Daartoe behoort alleszins de voordracht van Jean-Mathieu Croonenberghs, de Voorzitter van het Hof van Assisen in de T.V. processen « Beschuldigde, sta op ». Hij gaf ons de gelegenheid kennis te maken met de man, die « Van het gerecht naar het toneel » is gegaan, wat, in het begin van het gerechtelijk jaar (24 september), een goede aansporing moest zijn voor hen die in de loop van dat jaar, al te dikwijls zouden geconfronteerd worden met het « toneel van het gerecht ».

Voordien hadden Voorzitter en Mevrouw Jan Lenaerts nun huis reeds opengegoid om de stroom jonge confraters-stagiairs te ontvangen. Zij werden traditiegetrouw toegesproken door de Voorzitter, die reclame maakte voor zijn Confederatie, door de Stafhouder, die publiciteit voerde voor zijn Orde, en door Ere-Voorzitter, Meester Ridder René Victor, die vond dat het allemaal « ook goed » was.

Wat de Voorzitter betreft, die besliste kort na die receptie, en het voorbeeld van zijn voorganger, Me Van Goethem indachtig, zijn bouwvallig gemaakt huis te verlaten en elders, in een sterkere burcht, te gaan wonen. Daar zou niemand meer binnenkunnen!

Teneinde de gemoederen wat te verluchten werd dan ook voor het week-end van 21 en 22 november een gastronomische uitstap naar Bouillon gepland. Het werd een reuze succes, zowel omwille van het mooie weer en de lekkere gerechten, als door de enthousiaste aanwezigheid van de meest onverwachte natuurliefhebbers, zodat thans vaststaat dat in de toekomst de uitstap tot een traditionele activiteit zal uitgroeien.

Meer op de gevoelige snaar gericht, was het concert van het « Camerata Belgica » ensemble in de spiegelzaal van het voormalig Koninklijk Paleis. Of het talrijk publiek aanwezig was omdat de toegang gratis was, dan wel omdat het nooit het koninklijk paleis had gezien, vertelt de geschiedenis niet. Alleszins kregen de toehoorders uitmunten solisten te horen.

Ook andere kunstenaars werden in hun werkplaats opgezocht. Op 27 maart verdwaalden een twintigtal confraters urenlang tussen de ritmische vormen van schilder- en beeldhouwer Wybrand Ganzenvoort, de lyrisch-abstrakte schilderijen en de literaire werken van Lucienne Stassaert, de kleurrijke doeken van Marc Klaus, op het atelier van de jonge Toon Haenen en bij glazenier Ivo Bakelants.

Ondertussen werd, op tekst van confrater Van Vliet, door John Murat een selectie uit zijn mooiste diapositieven geprojecteerd.

Naar Nederland, gingen, op 19 juni jl., de moedigste aller moedige confraters. Moed was er inderdaad nodig om vroeg uit de veren te springen en om de stortregens te trotseren. Zij die die moed hadden opgebracht, werden onmiddellijk beloond: de bus die ons naar IJmuiden moest voeren, reed eerst onderhalf uur verloren in de streken van Kapellen, om daarna, iets vóór Dordrecht, definitief in panne te vallen. Op bevel van Mevrouw Lenaerts, werden onmiddellijk taxi's opgetrommeld. Zij voerden ons full-speed naar de Hoogovensfabrieken, alwaar de splinternieuwe warmbandwalsen bij onze aankomst, voorlopig onherstelbaar stilviel.

De broodjes voor het middagmaal waren koud gebleven maar de soep en de koffie waren heet geworden. Na al die ontchoochelingen gingen allen dan maar naar Amsterdam. De Kalverstraat werd afgelopen; nergens werd stilgestaan, behalve toen enkele deelnemers met man en macht uit een sex-shop moesten worden gesleurd. Kort daarna werd gerend voor de internationale trein, die nog moest worden tegengehouden en die ons zo vroeg terug in Antwerpen bracht, dat iedereen de noodzaak voelde om nog even aan een of andere toog te gaan hangen, wat dan ook gebeurde. Alles tezamen was het een reuze dag!

Over heel het jaar liggen de sportieve activiteiten verspreid. De voetbalkampioenschappen werden gespeeld tegen Brussel, Leuven, Gent, Mechelen, Dendermonde en Luik. De uitslag was bijzonder bemoedigend vermits Antwerpen, met zijn echte amateur-voetballers, enkel kon verslagen worden door een Leuvense ploeg, waarin internationale vedetten spelen.

Internationaal was ook de overwinning die onze Antwerpse ploeg, onder luid en hevig supporter van de President, op het Ajax-veld behaalde tegen de balie van Amsterdam. De confrères hadden gehoopt het spel te kelderen door aan de Belgen twee borrels te schenken en voor hun eigen spelers er slechts één te voorzien. Maar gesterkt door die godendrank, schoten de Antwerpse duivels de bal driemaal raak.

Of de Herman de Jongh wedstrijd bij het spel eerder dan bij het werk, moet worden gerekend, valt moeilijk te bepalen. De uiteenzettingen van Meester Francis Hoefnagels over de « oinologie » en die van Meester Henri De Ridder over « De Lach, in en met het recht » zouden bij de eerste kunnen geklasseerd worden, terwijl de beschrijving van Meester Ludo De Keyzer van de « Agglomeraties en federaties van gemeenten » en de studie van Meester Hugo Coveliers over de « Warenhuisdiefstallen als geprovoceerde misdrijven » eerder bij de reeks der serieuze onderwerpen moeten worden ondergebracht.

Hoewel de toehoorders betreurden dat hier niet meer jongeren zich tot de welsprekendheidsstrijd geroepen hadden gevoeld, hebben zij de kampers naar hun juiste waarde geschat. De juiste beloning staat hen trouwens te wachten.

De geestige, geestdriftige en geestrijke activiteiten wil ik samen in één adem vermelden. Voorzitter Jan Lenaerts nodigde zijn bestuur uit op een gastronomisch diner in Massenhove. Oud-Voorzitter Jos Van Goethem schaarde oud- en nieuw bestuur rond zijn eigen gastvrije tafel.

De openingsrede werd gevolgd door een prachtige receptie, welke Voorzitter en Mevrouw Jan Lenaerts in het Rubenshuis aangeboden; alleen de magistraten spreken er thans niet meer over. Daarop volgde het diner in het Osterrieth huis alwaar eens en voor altijd werd gebroken met de traditie van het kostschooleten. Aan de daaropvolgende revue namen zowel oudere als jongere confraters deel. Het peil werd hoog gehouden, de zang ook.

Het mosselsoep van 8 januari kende een ongewoon

succes, dermate dat niet iedereen zijn plaats en zijn portie kon bemachtigen.

Dansen was het wachtwoord op vrijdag 12 februari in de Riddershoeve te Schoten. Alleen het voortreffelijk buffet heeft de danslustigen even tot rust gebracht.

Weinige dagen voordien hadden enkele bevoorrechten in het mooie kader van het Plantin-Moretusmuseum nog even, met Mr. Isorni over alles wat « in geweten » kunnen napraten.

Als laatste collectieve smulpartij moet nog het worstensouper worden vermeld. 12 maart was de goeie datum. De worsten waren natuurlijk even lekker als gewoonlijk. De stagiairsrevue besloot die avond. Revuïsten Steven Brouwers, Eric De Maeyer, Dirk De Bock en Carla Vercammen zorgden voor het plezier. Vooral de ballade, die Carla Vercammen vertolkte, maakte felle indruk. Haar komediantentalent werd zozeer gewaardeerd, dat zij onmiddellijk daarna een nieuwe baan aangeboden kreeg in het Toneel van het Prokureursschap.

Dat was het dan ook.

Degenen die zich tijdens het jaar verveeld hebben, danken het aan de Voorzitter; zij die plezier, vreugde en ontspanning hebben gevonden, moeten het wijten aan mr. Jan Lenaerts. Naar hem gaat in ieder geval ons aller dank.

Jean Mertens de Wilmars

MEDEDELINGEN

Pro Civitate.

Prijs Recht en Economie 72.

Reglement :

Artikel 1. - Door het Gemeentekrediet van België wordt een prijs « Pro Civitate » ingesteld, bestemd om waardevolle, oorspronkelijke, gepubliceerde of onuitgegeven werken te bekronen :

- van Belgische of vreemde auteurs, omtrent het administratief, juridisch, sociaal en economisch leven van de Belgische gemeenten en provinciën, alsook van de Belgische regionale en lokale publiekrechtelijke organismen ;
- van Belgische auteurs, omtrent het administratief, juridisch, sociaal en economisch leven van de lokale of regionale overheden of publieke organismen, in het algemeen.

Artikel 2. - De prijs wordt om de twee jaar toegekend, beurtelings aan een in het Frans en een in het Nederlands opgesteld werk.

Artikel 3. - De prijs bedraagt 65.000 fr. in speciën. Hij mag niet worden verdeeld. Hij zal niet vermeerderd worden indien hij voor één of meer tweejaarlijkse periodes niet toegekend werd.

Op voorstel van de Commissie beast met het beoordelen van de ingezonden werken kan het Gemeentekrediet van België eventueel beslissen het bekroonde werk, op zijn kosten, uit te geven in de verzameling « Pro Civitate ».

Artikel 4. - Komen niet in aanmerking voor het toekennen van de prijs :

- de werken die reeds in een officiële wedstrijd werden bekroond ;

- de werken bekroond tijdens universitaire wedstrijden of tijdens proeven tot het bekomen van reisbeurzen ;
- de werken uitgegeven vóór de periode van vier jaar die de uiterste datum voor het indienen der werken voorafgaat.

Artikel 5. - Drie exemplaren van de werken moeten worden gezonden aan het Gemeentekrediet van België, Pacheolaan 44, 1000 Brussel, met de vermelding « Prijs Pro Civitate - Recht en Economie », vóór de datum welke voor elke tweejaarlijkse periode door affiches en anders zal worden bekend gemaakt.

Artikel 6. - De beoordeling van de werken wordt toevertrouwd aan een beoordelingscommissie, te dien einde aangesteld voor elke periode van twee jaar.

Artikel 7. - De Commissie zal werken mogen bekronen die door de leden werden opgemerkt doch die niet werden ingediend in de voorwaarden voorzien in art. 5 ; deze werken zullen nochtans moeten gepubliceerd zijn binnen de periode van vier jaar die de uiterste datum voor het indienen der werken voorafgaat.

Artikel 8. - Elk lid van de Commissie brengt voor de Commissie een geschreven verslag uit over de ingezonden werken.

De Commissie komt dan bijeen, voor de vergelijking van de verslagen van haar leden en spreekt zich uit over de toekenning van de prijs. Een collectief verslag van de Commissie met haar voorstellen, wordt dan voorgelegd aan de Directie van het Gemeentekrediet van België.

Artikel 9. - Van de al dan niet bekroonde werken mag de inzender een exemplaar terugvorderen. De andere worden niet teruggegeven.

Artikel 10. - Over alle bij dit reglement niet voorziene toepassingsgevallen wordt, na raadpleging van de beoordelingscommissie, beslist door het Gemeentekrediet van België.

* * *

Krachtens artikel 2 van het reglement is de prijs in 1972 voorbehouden aan werken opgesteld in het Nederlands. — Krachtens artikel 5 van het reglement werd de uiterste datum voor het indienen der werken vastgesteld op 1 juli 1972.

Free University of Brussels, Belgium Faculty of Law.

Program on international legal cooperation.

Onderstaande omzendbrief werd verspreid door de rechtsfaculteit der Vlaamse Vrije Universiteit te Brussel.

* * *

Brussels, August 20th, 1971.

Dear Sir.

From the academic year 1972-1973 on, the Law Faculty of the Felmish Free University of Brussels (V.U.B.) will organize a post-graduate program in English entitled

Program on international legal cooperation.

The authorities of the University hereby express the wish to build up the V.U.B. as an institution of high scientific value and international fame.

The intention of the promotors is both to assure the radiation of the Faculty and to have students acquire through contact and confrontation a better knowledge of the problems of different legal systems and a better understanding among the people handling them.

Belgian and foreign professors, chosen for their academic value and great experience, will teach the following courses: Introduction to the civil law system or Introduction to the common law system; International cooperation in private law; International cooperation in business law; International public law; International institutional cooperation; International cooperation in criminal law; European legal cooperation (Common Market law); International cooperation in human rights; International taxation and General items on international and comparative law.

The Program is designed for those who have completed studies of law for the basic law degree equivalent to the Belgian «Licentie in de Rechten» (LL.B.; Licenciata in Law). It includes two semesters of four months each. A degree will be delivered at the end of a full academic year (October-June). Its tuition for 1972-1973 is expected to be 5.000 Belgian Francs (100 \$).

Full information and application forms will follow by early November. Professor Dr. B. De Schutter, Director of the Program, remains at your disposal for more information and further details.

The presence in Brussels of the European Community and other international organizations offers the advantage of enabling direct contact between theoretical study and the reality of the work of these organizations. Besides the city of Brussels is fully equipped with the scientific instruments required for post-graduate work (specialized libraries, law institutes, seat of the higher courts, etc). Moreover the activities of a multitude of other scientific or professional organizations located in Brussels (e.g. alumni associations of Harvard, Yale..., Common Market Club, Chambers of Commerce, World Trade Center...) offer an interesting and indispensable addition to basis academic work.

We hope you will contribute to make this initiative successful by giving publicity to the «Program on International Legal Cooperation».

Yours very sincerely,

Professor Dr. B. De Schutter
Director of the Program.

Professor Dr. G. Baeteman
Vice-Chairman of the Scientific Board.

TIJDSCHRIFTEN

Bulletin van de Europese Gemeenschappen, jaarg. 1-1972 - nr. 7.

Jean-François Deniau, Toetredingsonderhandelingen en uitbreidingsvooruitzichten. — Eerste deel: documenten, feiten en studies. — Tweede deel: gemeenschapsactiviteiten in mei 1971. — Derde deel: mededelingen, bronnen en referenties.

Nederlands Juristenblad, jaargang 1971 - nr. 29.

Mr. W.S. da Costa, Stempel- en mondelinge vonnissen in strafzaken en wetsontwerp 11072. — Mr. W.G. Belinfante, Het begrip «organisme» in het wetsontwerp tot herziening van de Auteurswet 1912. — Prof. mr. H. Cohen Jehoram, Nog éénmaal auteursrecht en CAS-Casema. — Mr. F.J. Meijer Drees, Voorontwerp van wet inzake de bodemverontreiniging. — Mr. J.W. Bosch, Congres van de Société d'Histoire du Droit des Pays flamands, picards et wallons te Nijmegen (21-23 mei 1971). — Mr. Jeanne M. van der Maas, Vissen.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, jaargang 1971 - nr. 5138.

Mr. E.H. Hondius, De afkoelingsperiode in het Ontwerp Colportagewet (I). — Mr. M.J.A. van Mourik, De notariële bevoegdheid tot het verlijden van authentieke akten; een reactie. — Tijdschriften. — Rechtsvragenrubriek. — Berichten en mededelingen.

Advocatenblad, jaargang 1971 - nr. 7.

Ordevergadering 1971. — Rechtsbijstand 1980. Door wie? Hoe?

Vennootschappen, Verenigingen en Studies, jaargang 1971 - nr. mei.

Supplement 12.
Wijzigingen Wetboek van Koophandel.

Revue du Notariat belge, jaargang 1971 - nr. 2581.

P. Dereu, Les formes de transmission des immeubles et fonds de commerce situés en France, appartenant à des incapables belges. — Législation. — Revue de la jurisprudence belge. — Bibliographie. — Curiosa. — Notariat. — Renseignements divers.

Tijdschrift voor Aannemingsrecht, jaargang 1971 - nr. 3.

Rechtspraak. — Rechtsleer. — Boekbespreking.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"